

Η Ελληνική Οικονομία: τάσεις, προοπτικές και τομέας υγείας

Νίκος Βέττας

Γενικός Διευθυντής

Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE)

Καθηγητής Οικονομικών

Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

vettas@iobe.gr

Σύνδεσμος Φαρμακευτικών Επιχειρήσεων Ελλάδος

Αθήνα, 28 Μαρτίου 2019

Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη

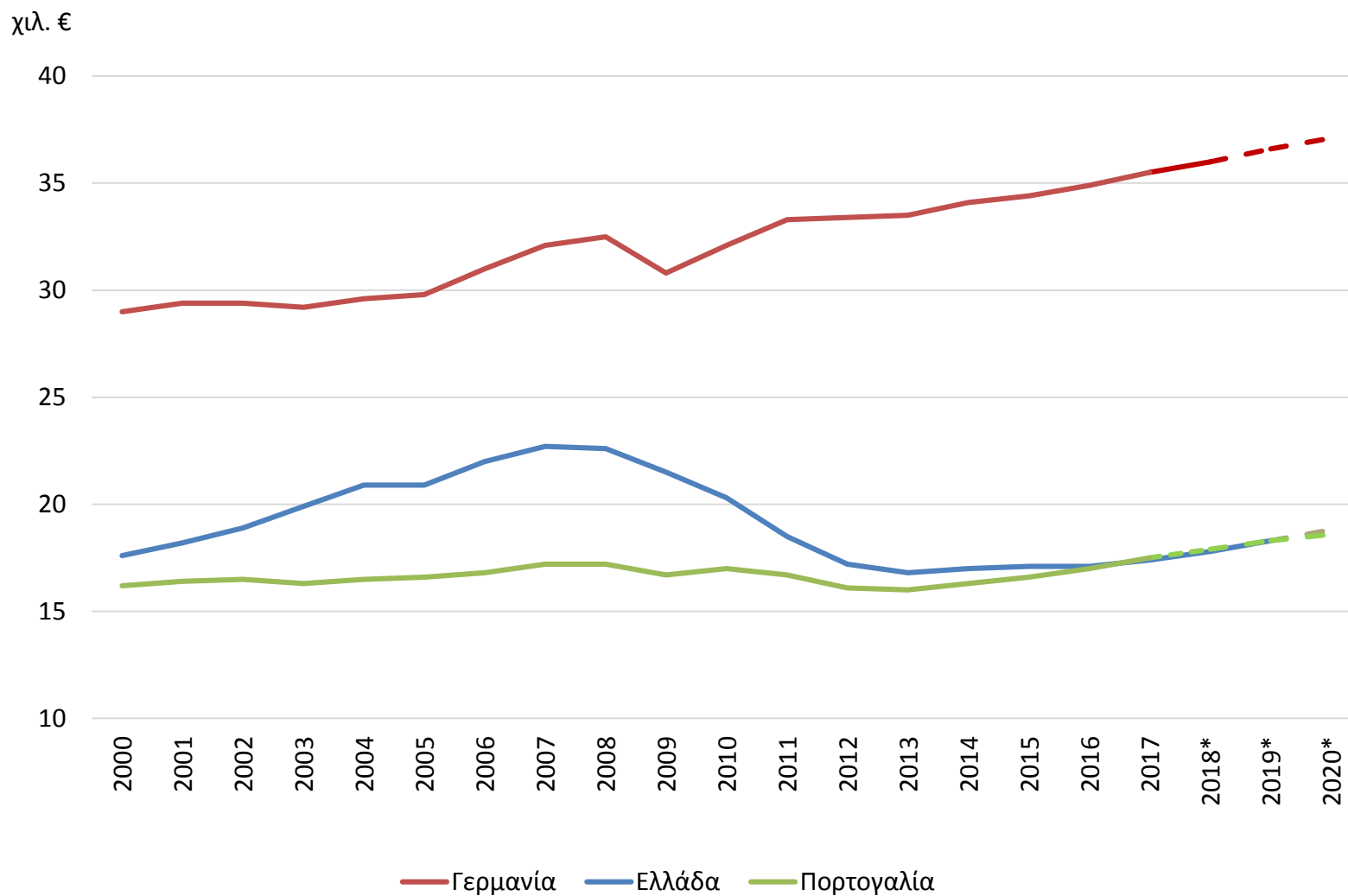
(% ετήσια μεταβολή, εκτός εάν αναφέρεται αλλιώς)	2009	2014	2017	2018*	2019*
ΑΕΠ	-3,1	0,7	1,5	2,0	2,0
Ανεργία (% εργατικού δυναμικού)	9,5	26,5	21,5	19,3	18,0
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης ¹ (% ΑΕΠ)	-15,6	-3,6	0,8	0,6	0,6
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-14,4	-1,6	-1,0	-1,5	-2,0
Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών	1,3	-1,4	1,1	0,8	0,9
Σχηματισμός Πάγιου Κεφαλαίου	-13,7	-2,8	9,1	-0,5	10,0

¹ Περιλαμβάνεται η κρατική βοήθεια στις τράπεζες

* Προβλέψεις IOBE

Πηγές: Eurostat, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

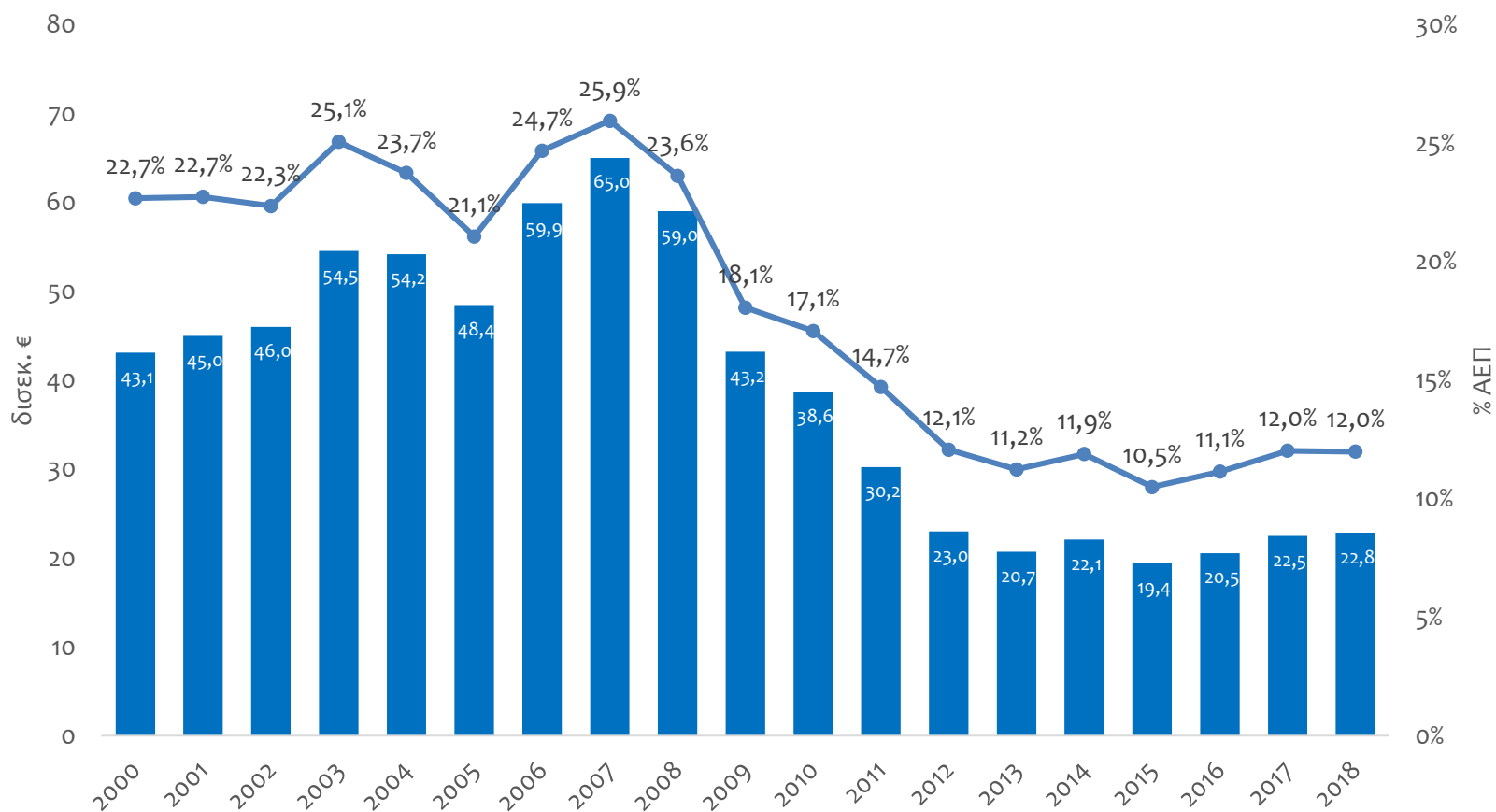
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ, σταθερές τιμές 2010

*Προβλέψεις

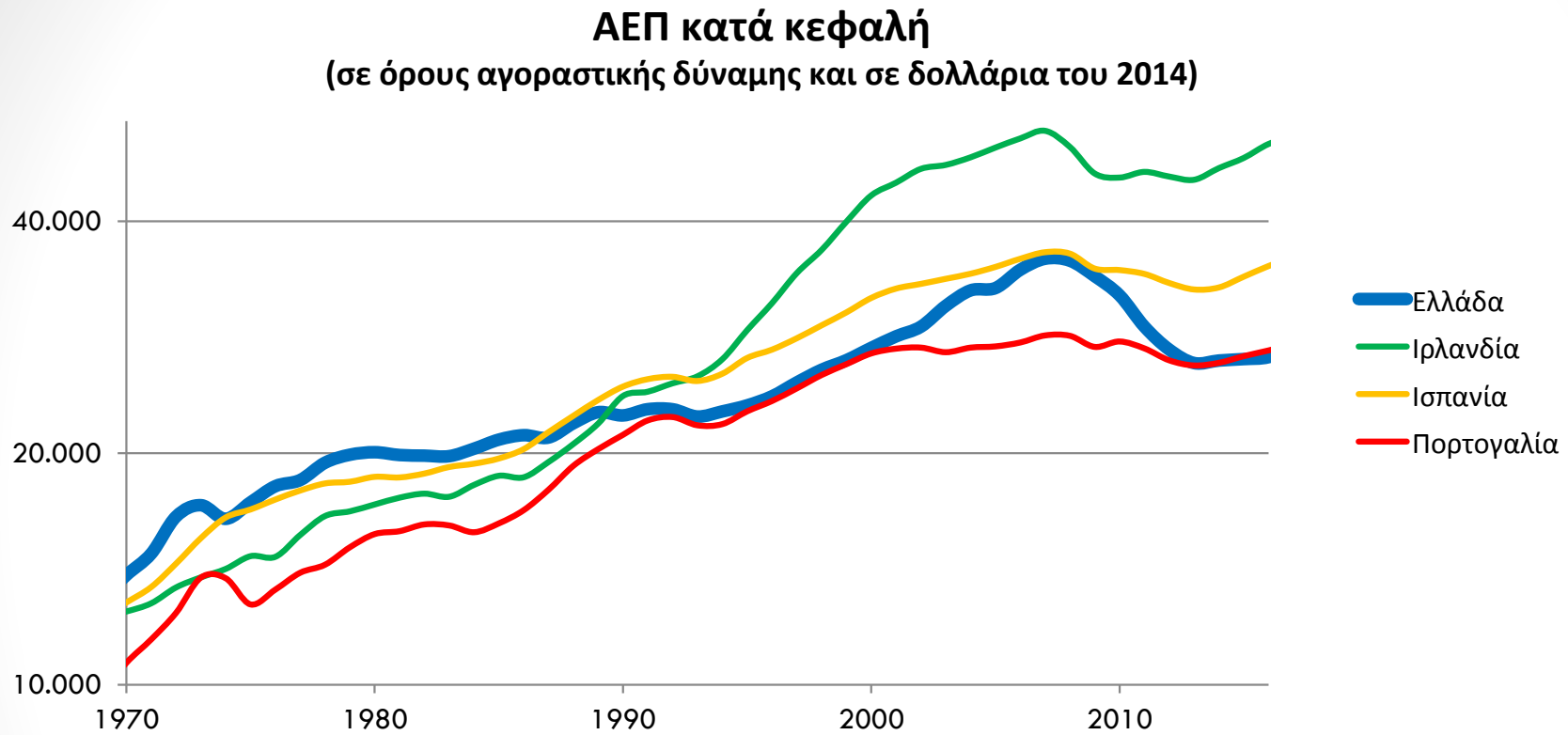
Πηγή: Ameco database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Κατάρρευση επενδύσεων

Πηγές: Eurostat/ELSTAT

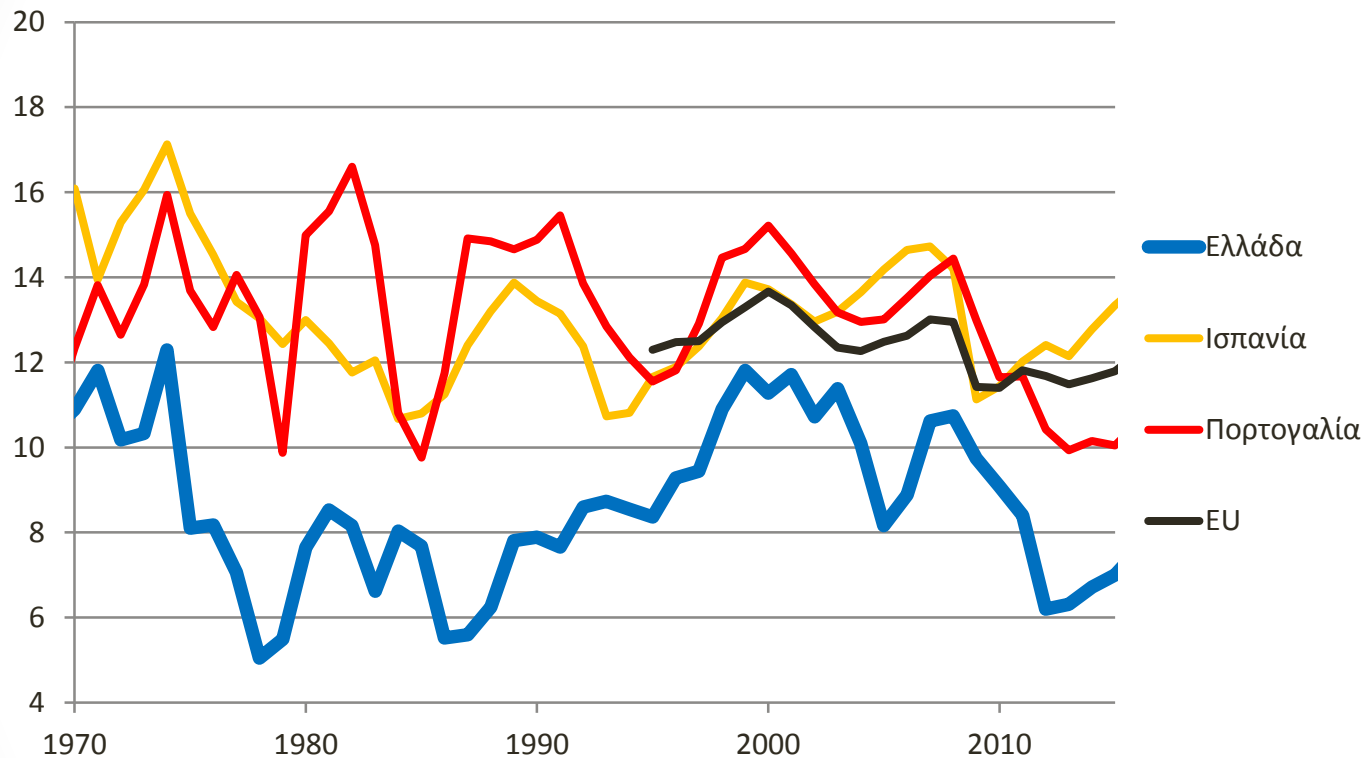
- Μέγιστο ύψος επενδύσεων το 2007 (€65,0 δισεκ.)
- Υψηλότερες επενδύσεις ως % του ΑΕΠ το 2007 (25,9%)
- Δραματικά χαμηλότερα το 2015 (€19,4 δισεκ. και 10,5% του ΑΕΠ)

- Η Ελλάδα καθίσταται μια από τις φτωχότερες χώρες στην ΕΕ.
- ▣ Από 14^η μεταξύ 28 χωρών το 1980, έπεσε σε 24^η το 2018.

Εταιρικές επενδύσεις

Εταιρικές επενδύσεις ως % ΑΕΠ

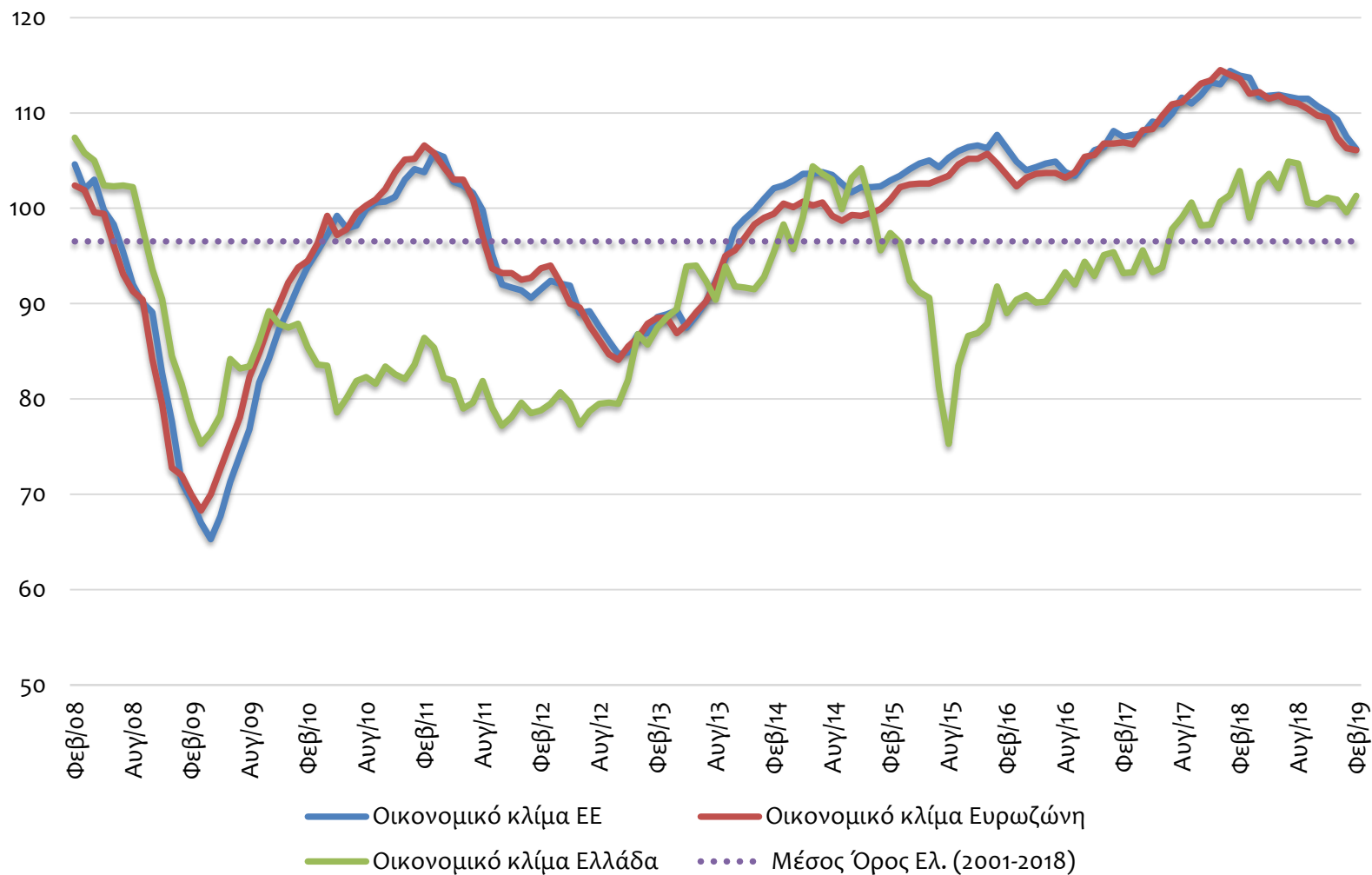

- Οι εταιρικές επενδύσεις στην Ελλάδα είναι χαμηλές.
- Αυξήθηκαν με την προσδοκία εισόδου στο Ευρώ, αλλά μειώθηκαν με την κρίση.

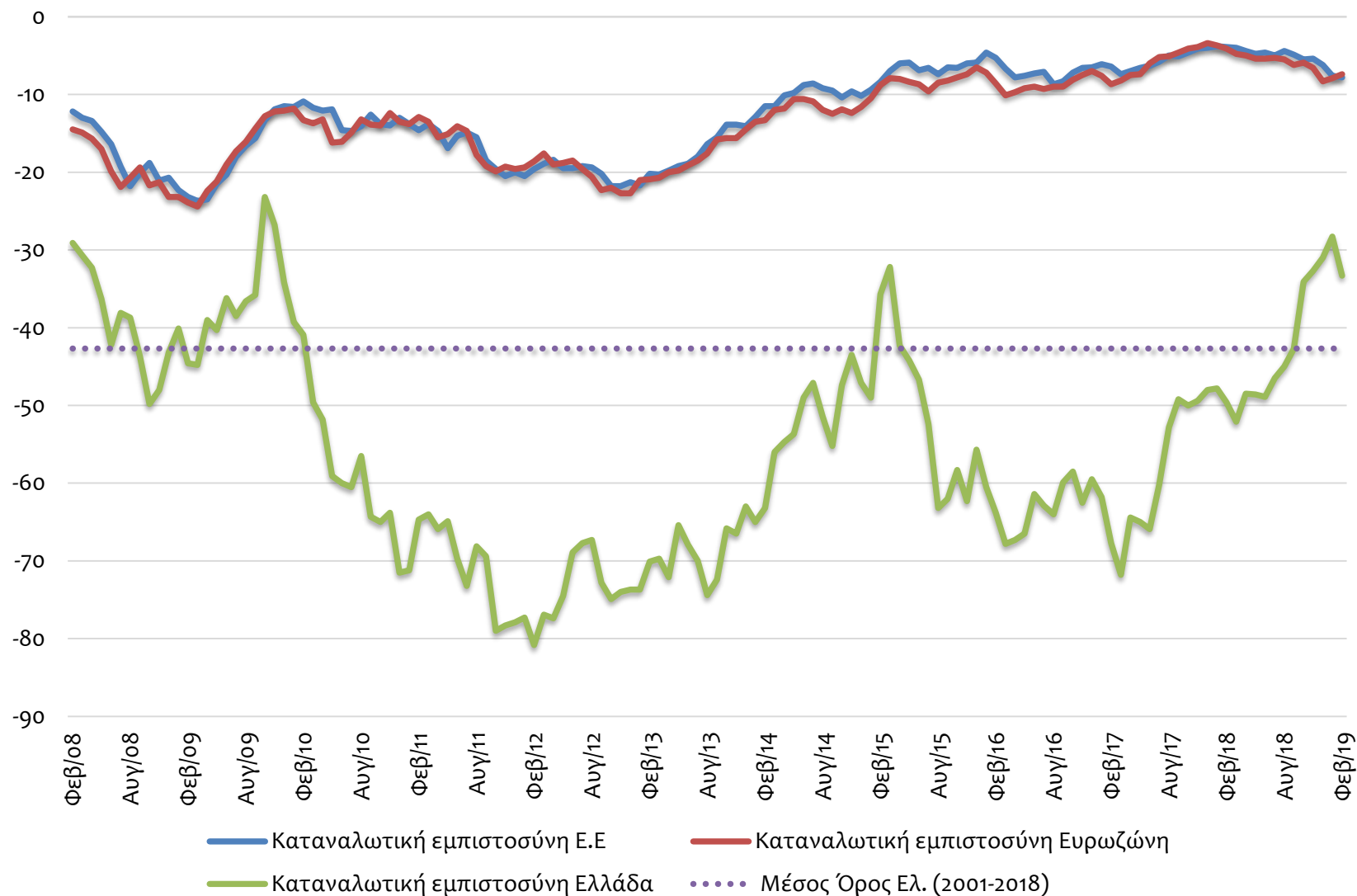
2008-2018: συνοπτική αποτίμηση

- Η οικονομία βρήκε εξισορρόπηση μέσα από τρία διαδοχικά προγράμματα
- Κυρίως μέσω ύφεσης
- Αποφεύχθηκε πλήρης κατάρρευση
- Όμως η αναπτυξιακή δυναμική είναι ασθενής
- Χάθηκε η ευκαιρία για βαθιές μεταρρυθμιστικές τομές
- Η ελληνική οικονομία εξακολουθεί να είναι εσωστρεφής και υπερβολικά ρυθμισμένη από το κράτος
- Ασθενώς διασυνδεδεμένη με τις διεθνείς οικονομικές και τεχνολογικές τάσεις

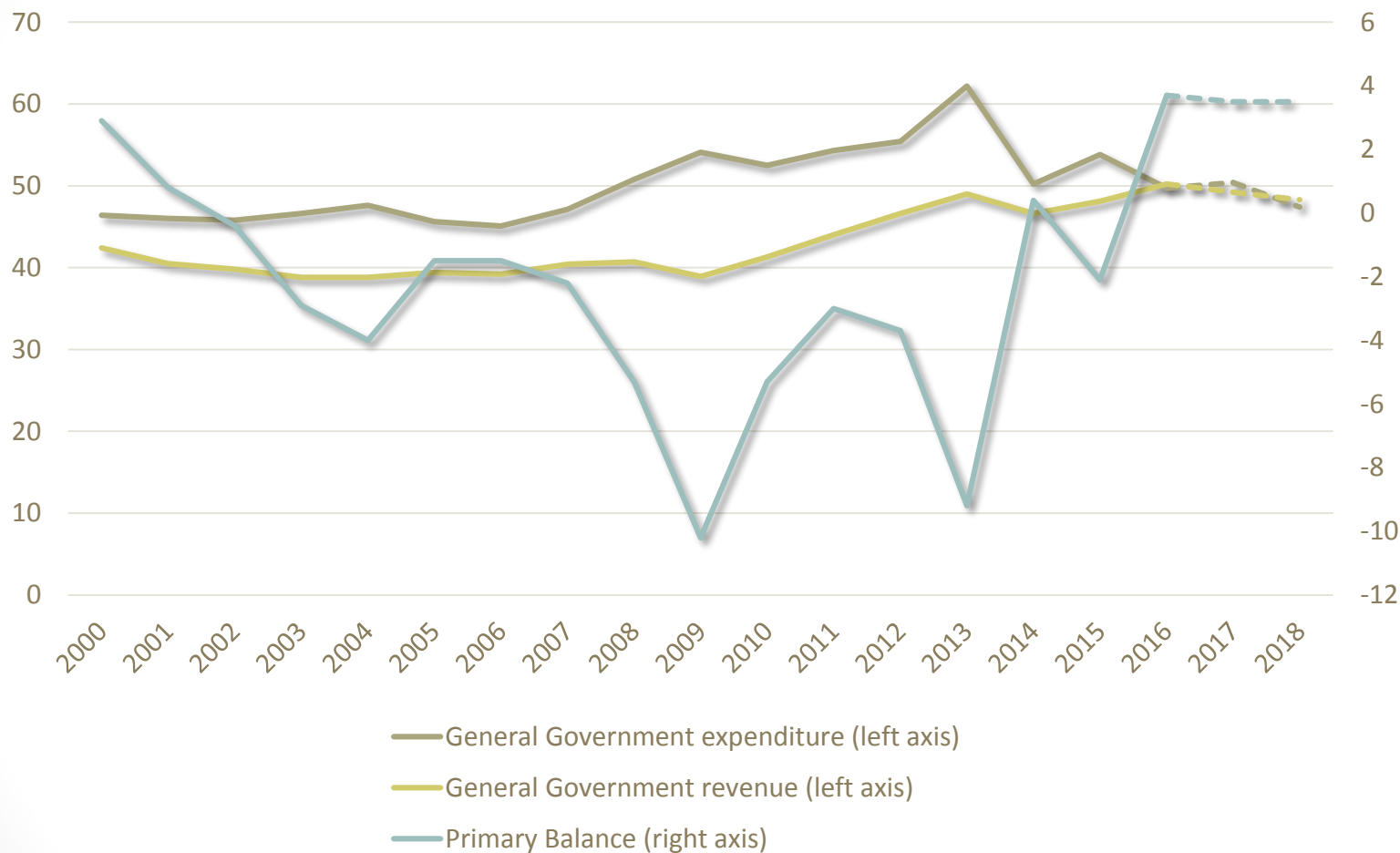
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (IOBE – ΕΕ)

Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης

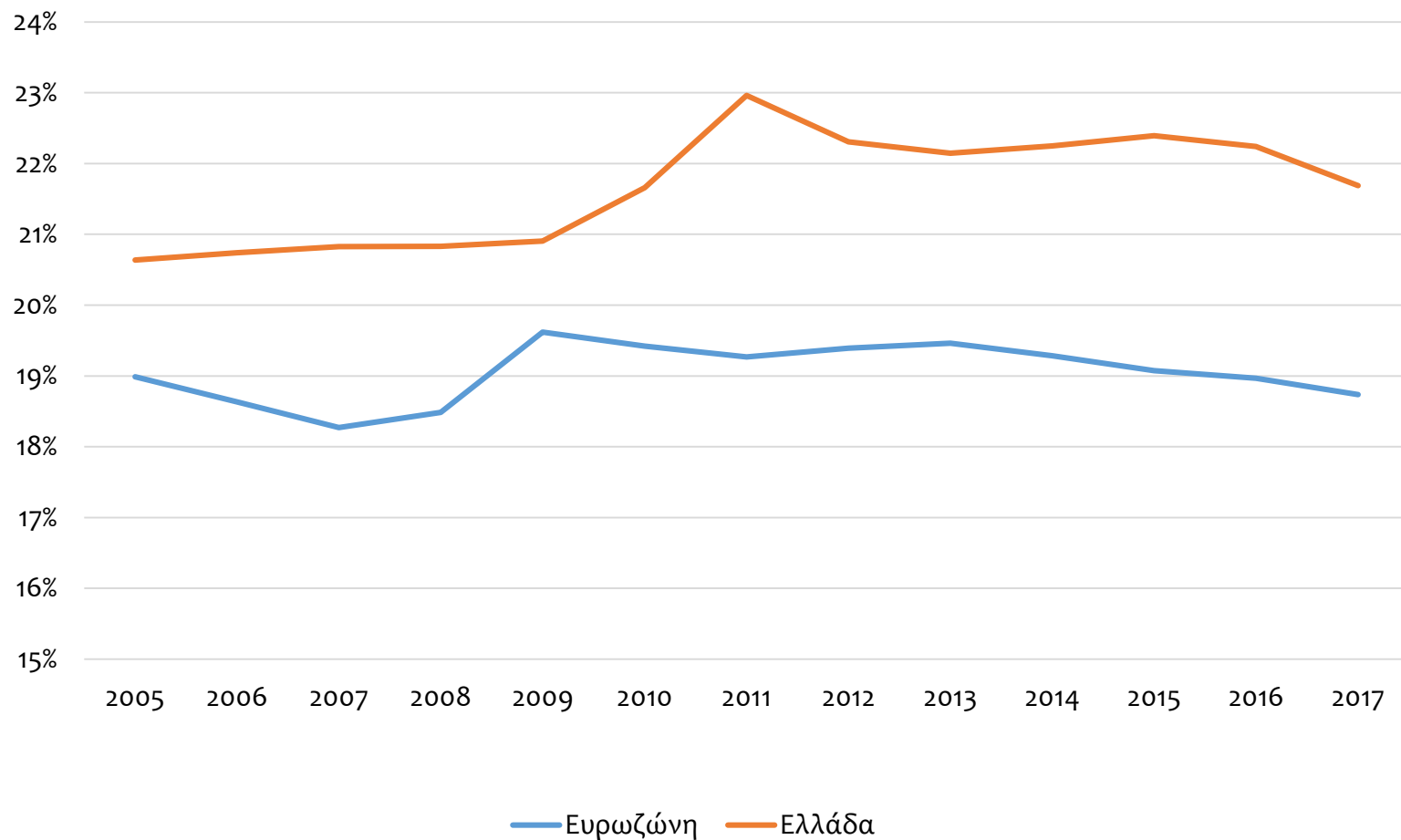

Δημόσια έσοδα, δαπάνη και πρωτογενές ισοζύγιο (% ΑΕΠ)

Συμβολή δημόσιου τομέα στο ΑΕΠ

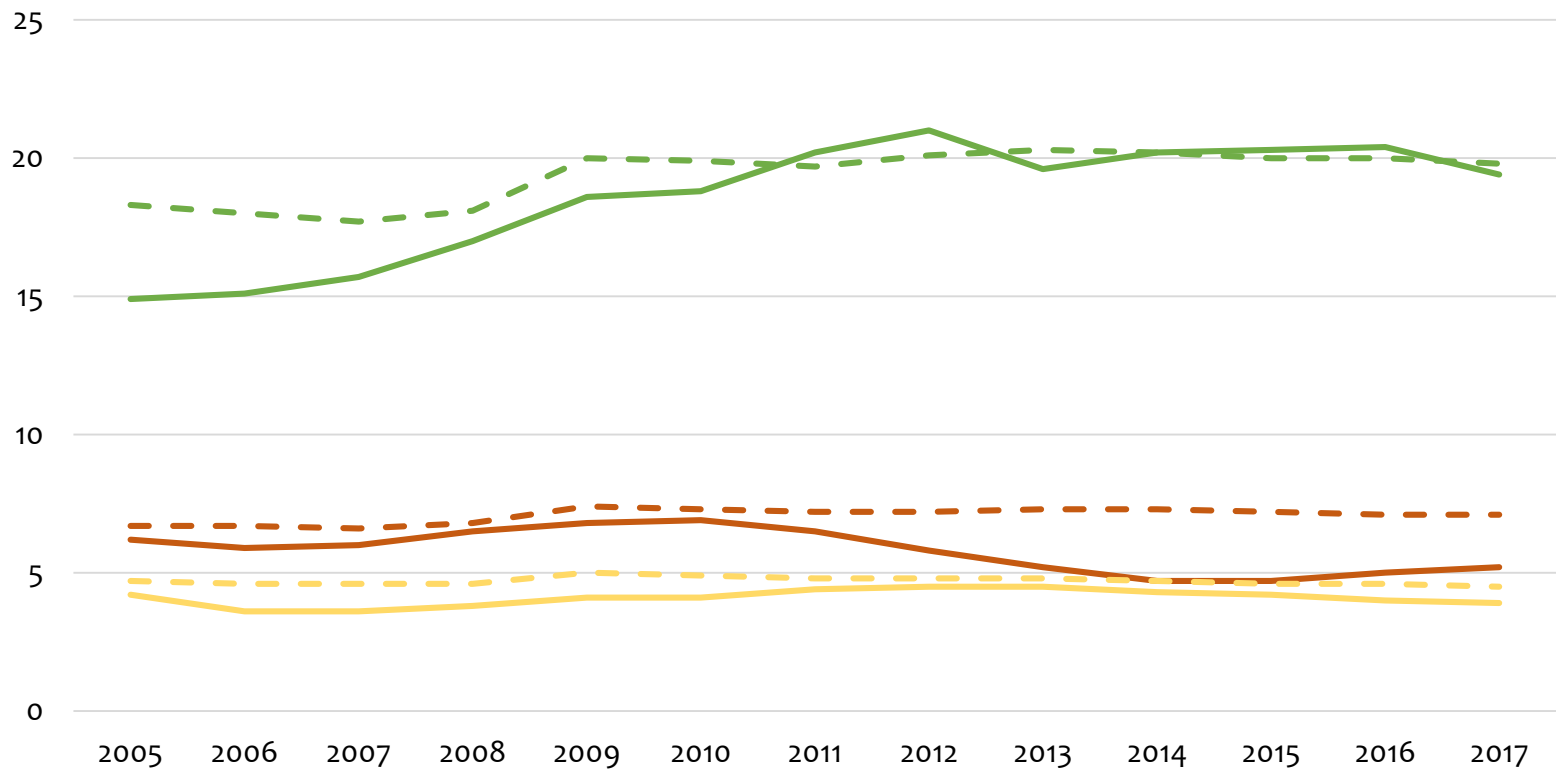
% ΑΕΠ

* Περιλαμβάνει Δημόσια διοίκηση, Άμυνα, Εκπαίδευση, Υγεία και Κοινωνική εργασία
Πηγή: National Accounts, Eurostat

Κατηγορίες κρατικών δαπανών (Ελλάδα – Ευρωζώνη)

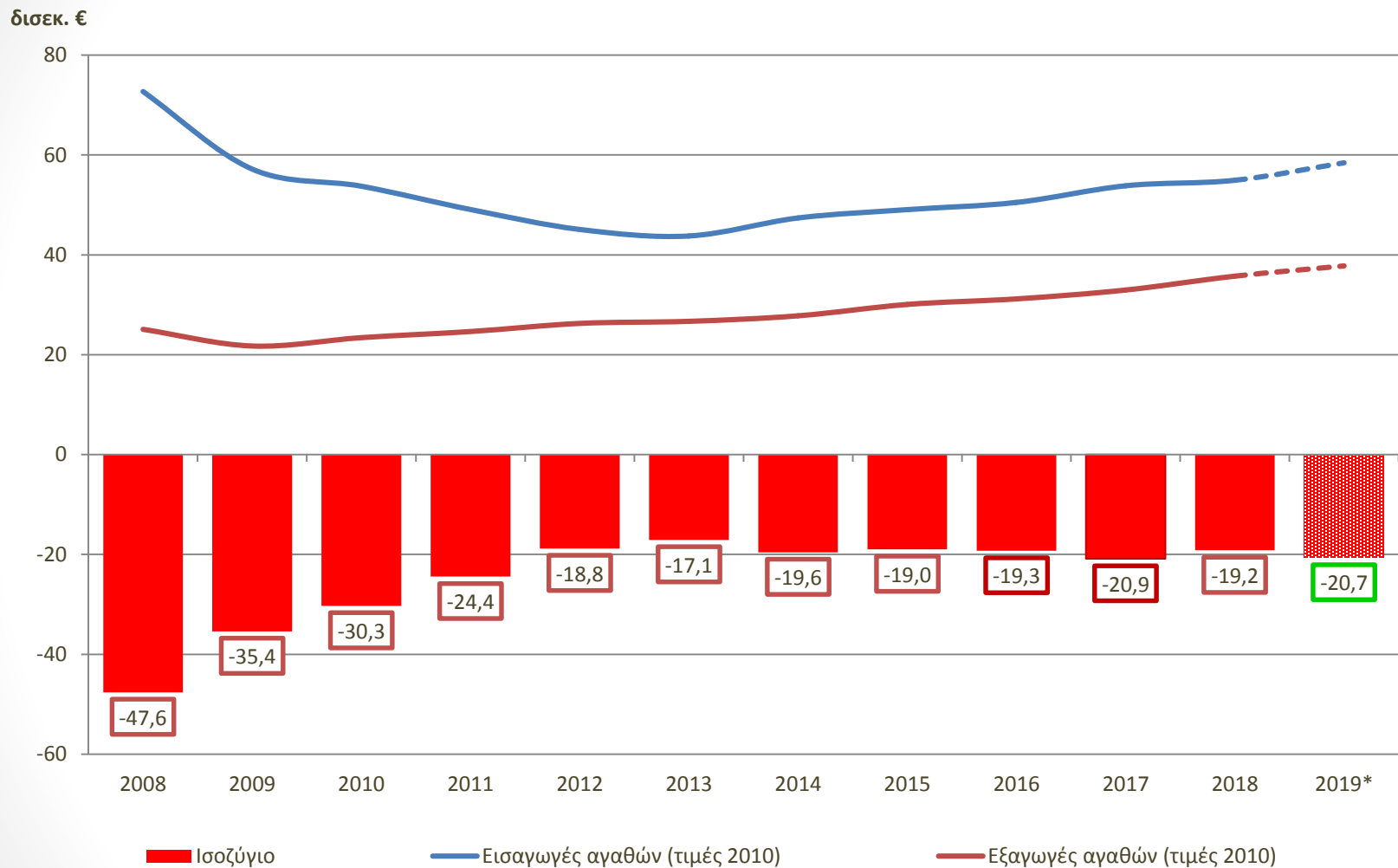
% ΑΕΠ

— Υγεία (Ευρωζώνη)
— Παιδεία (Ευρωζώνη)
— Κοινωνική Προστασία (Ευρωζώνη)

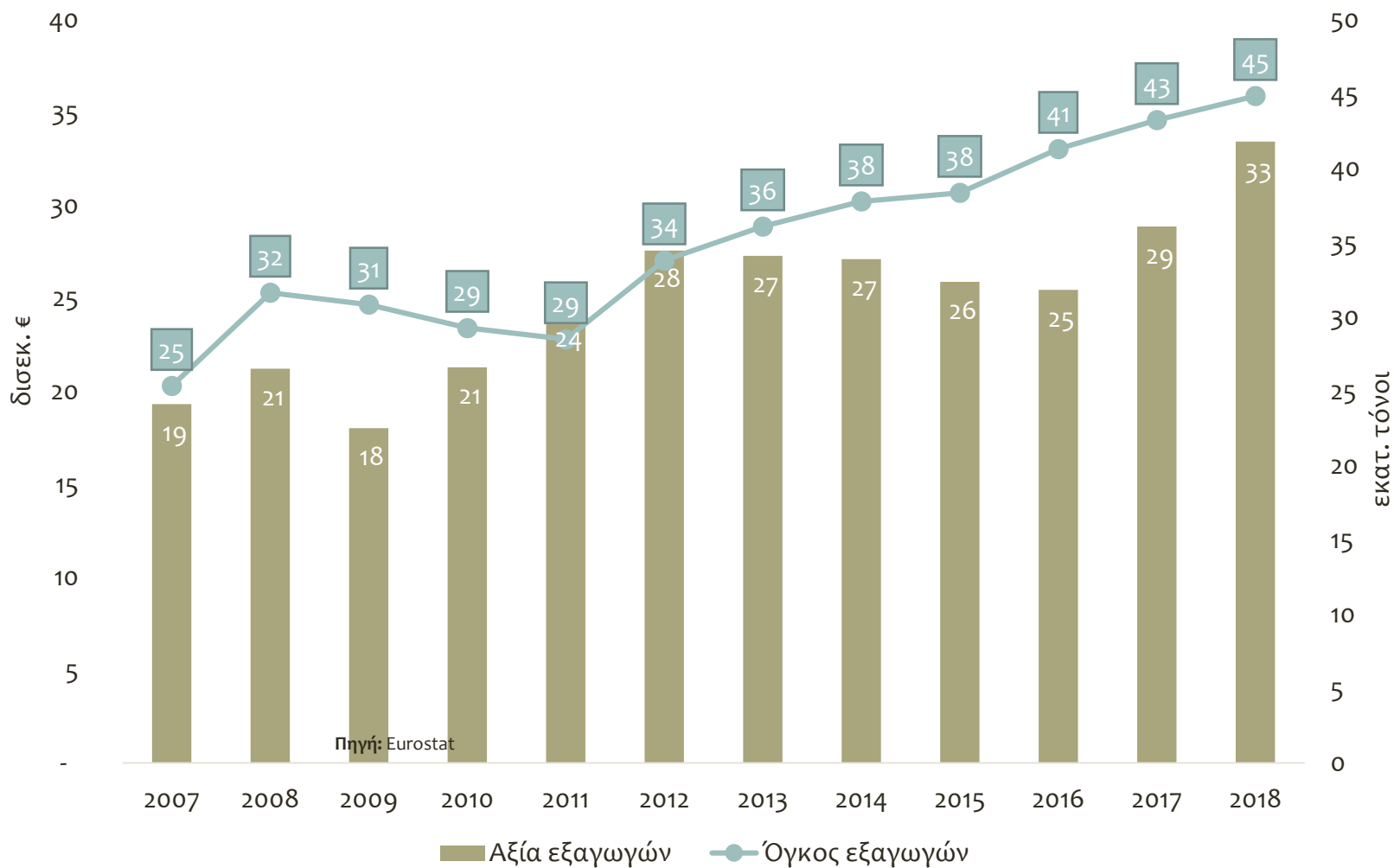
— Υγεία (Ελλάδα)
— Παιδεία (Ελλάδα)
— Κοινωνική Προστασία (Ελλάδα)

Εμπορικό Ισοζύγιο Αγαθών

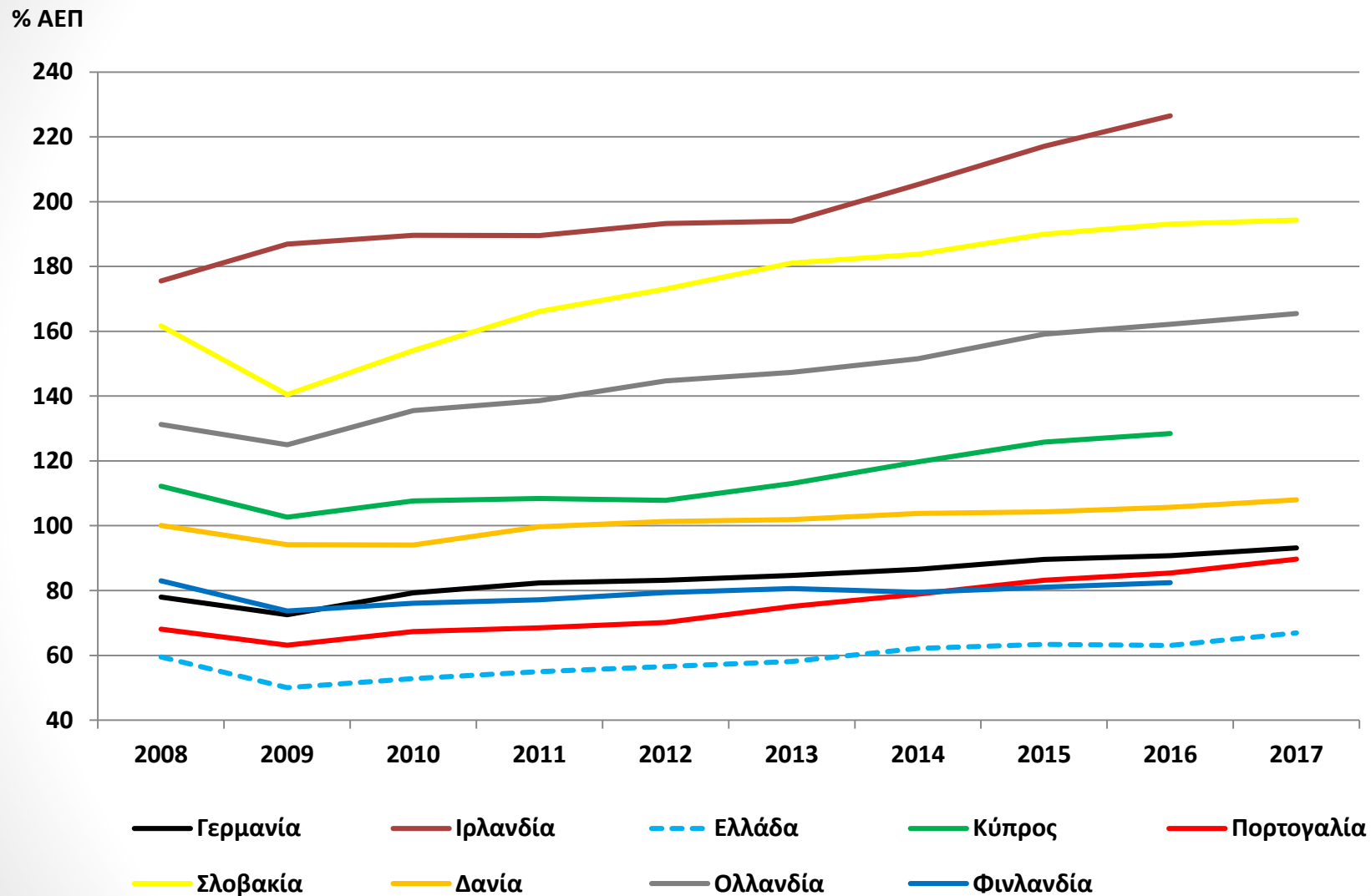
*Προβλέψεις European Economic Forecast, autumn 2018, Ευρ. Επιτροπή
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Εξαγωγές Αγαθών

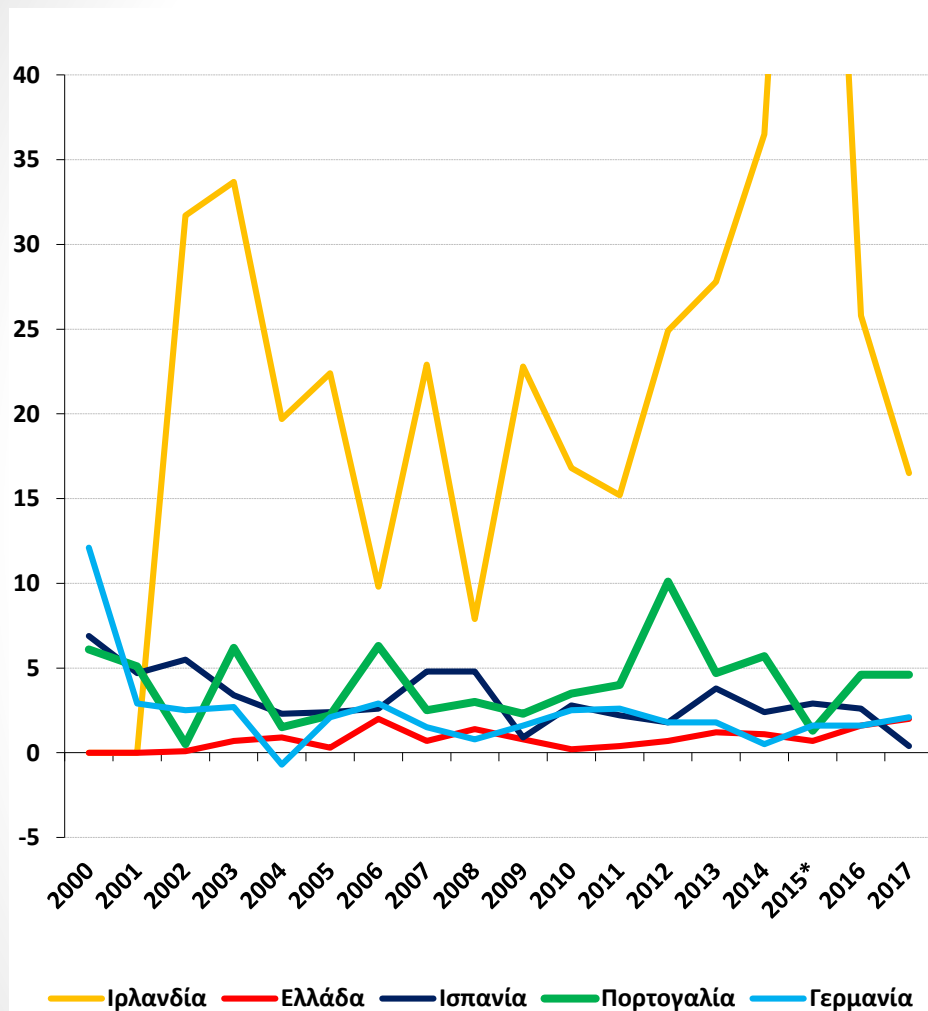

- Μεταβολή στην αξία εξαγωγών, 2007-2018: +73,1%
- Μεταβολή στον όγκο εξαγωγών, 2007-2018: +76,9%

Μια κλειστή οικονομία

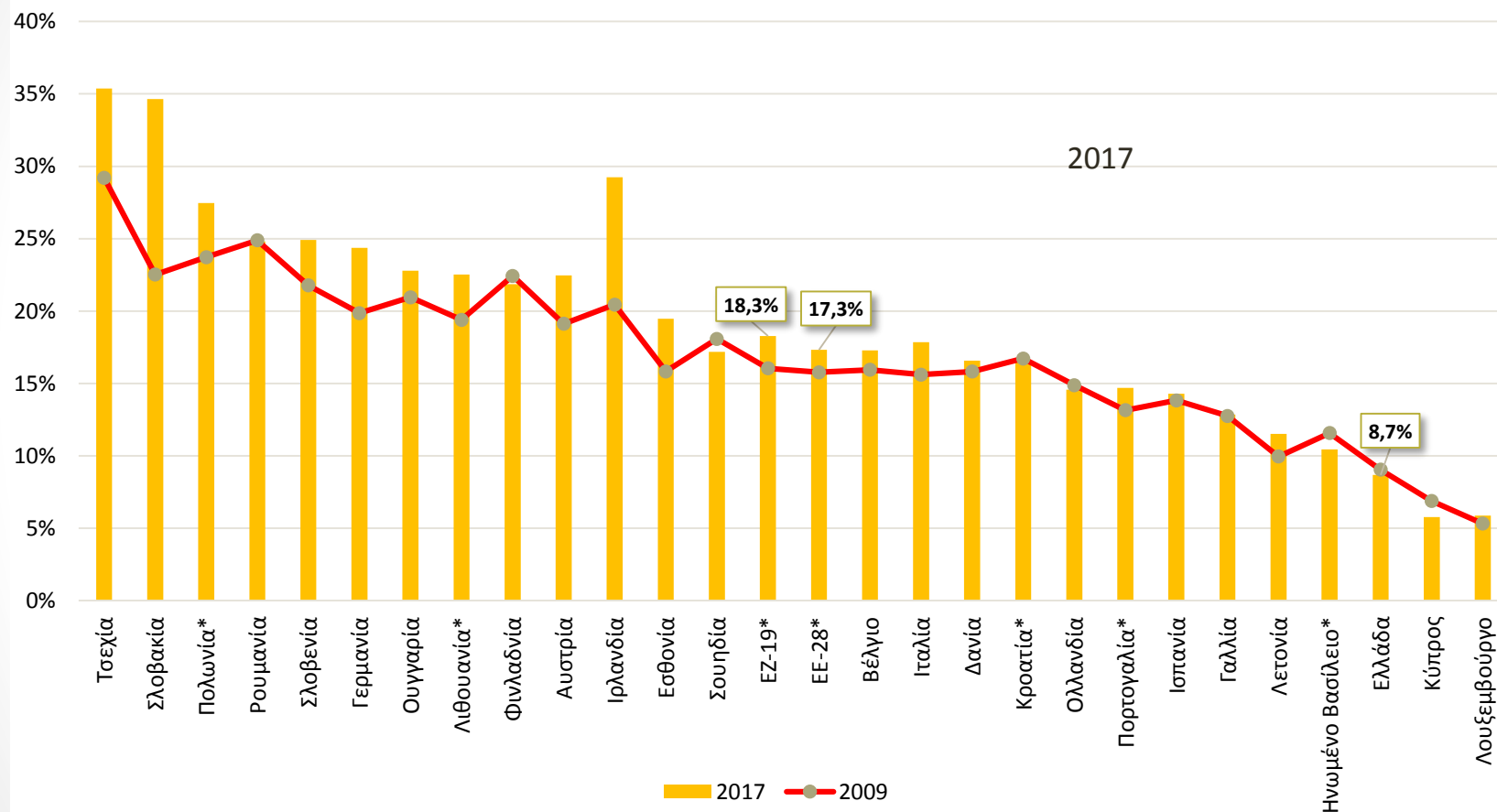
Ξένες άμεσες επενδύσεις

ΞΑΕ (% ΑΕΠ)		
	2000-2008	2009-2017
Γερμανία	3,0%	1,8%
Ιρλανδία	21,2%	29,8%
Ελλάδα	0,9%	1,0%
Ισπανία	4,2%	2,2%
Πορτογαλία	3,7%	4,5%

*Ιρλανδία: 81,7% του ΑΕΠ
Πηγή: Eurostat

Χαμηλό μερίδιο της Μεταποίησης στο ΑΕΠ: 8,7%

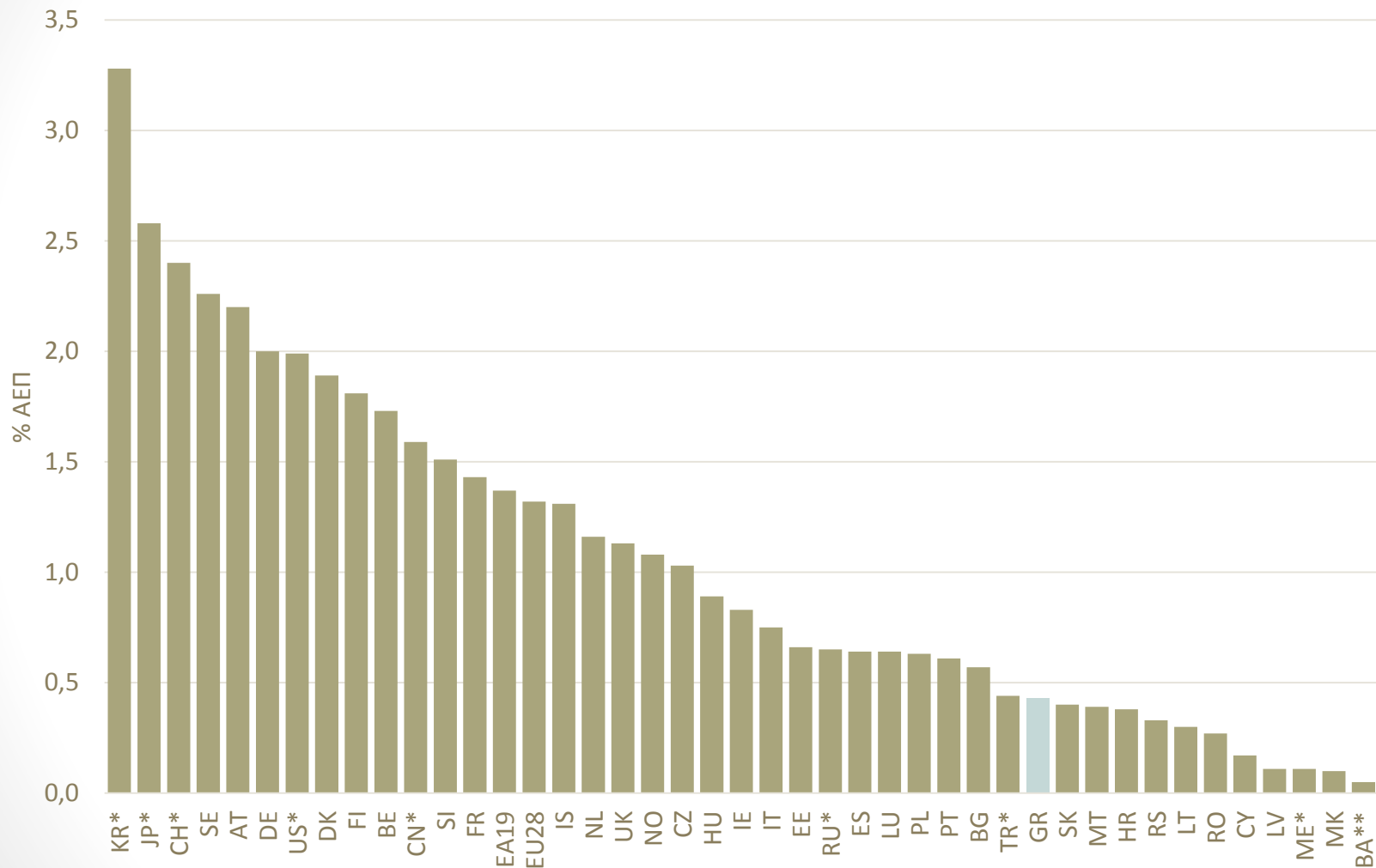

Πηγή: Eurostat-National Accounts

Αυξητικά από το 2015 και μετά

Δαπάνες R&D

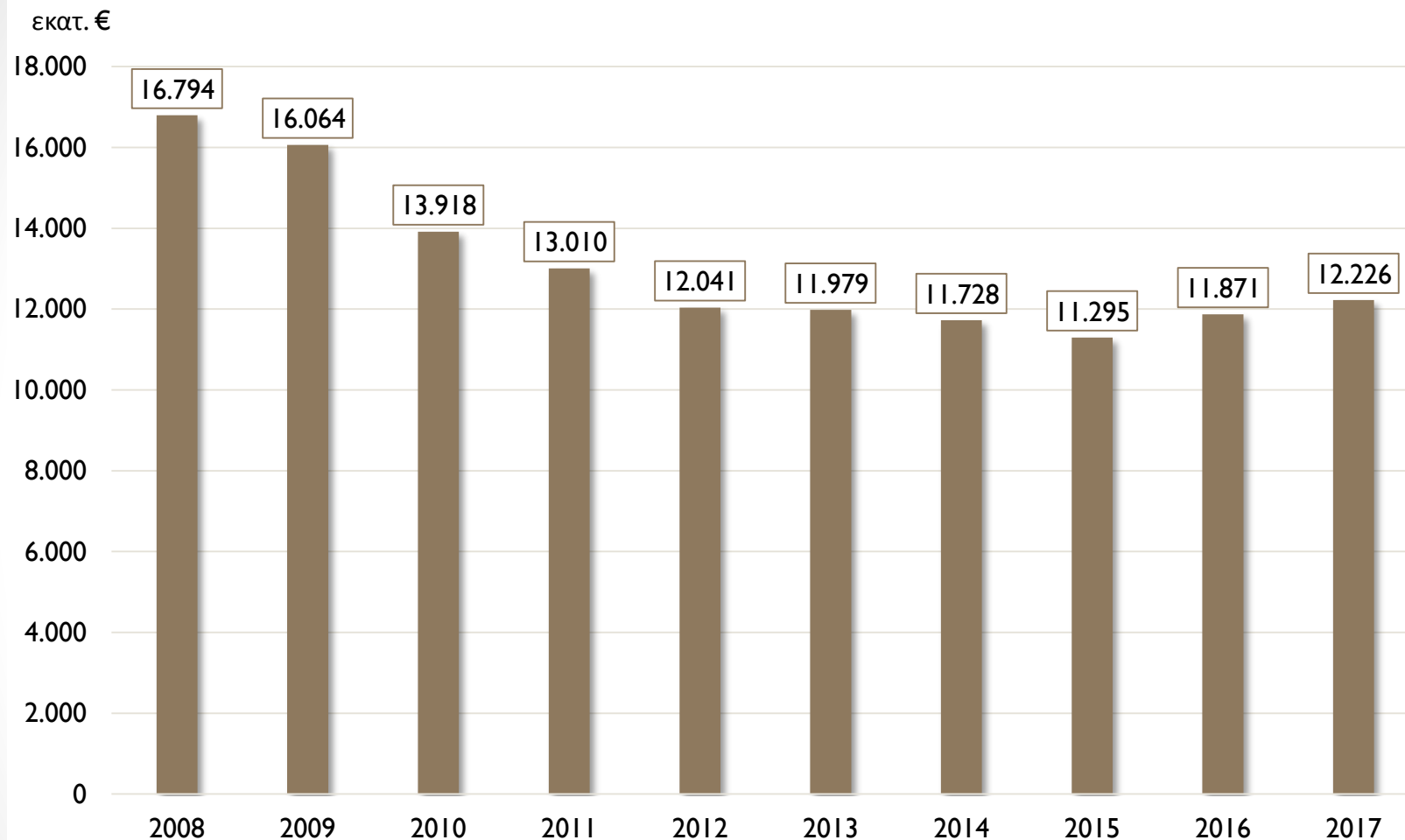
Δαπάνες R&D ιδιωτικού τομέα 2016

Ανάκαμψη δείκτη παραγωγής στη Μεταποίηση 9,9% κατά 2014-2017, ύστερα από σημαντική συρρίκνωσή 2009-2014 (-16,1%)

ΤΟΜΕΑΣ	2009	2014	2017	% 2009-2014	% 2014-2017	% 2009-2017
B05: Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη	115,1	88,3	66,0	-23,3%	-25,3%	-42,7%
B06: Άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου	70,2	57,5	114,3	-18,1%	98,7%	62,9%
B07: Εξόρυξη μεταλλούχων μεταλλευμάτων	86,1	85,1	83,0	-1,1%	-2,4%	-3,5%
B08: Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	100,1	83,1	82,5	-16,9%	-0,7%	-17,6%
B: Ορυχεία, λατομεία	107,0	85,7	73,5	-19,9%	-14,3%	-31,3%
C10: Τρόφιμα	104,2	93,9	95,9	-9,9%	2,2%	-8,0%
C11: Ποτά	108,2	86,1	81,5	-20,4%	-5,3%	-24,6%
C12: Καπνός	121,2	98,9	97,9	-18,4%	-1,0%	-19,3%
C13: Κλωστοϋφαντουργία	126,0	60,7	63,6	-51,8%	4,7%	-49,5%
C14: Ένδυση	130,1	62,8	45,9	-51,7%	-27,0%	-64,8%
C15: Δέρμα	158,4	52,7	47,2	-66,7%	-10,5%	-70,2%
C16: Ξύλο	91,4	42,1	43,1	-53,9%	2,3%	-52,9%
C17: Χαρτί	103,5	96,5	98,8	-6,8%	2,4%	-4,5%
C18: Εκτυπώσεις	116,4	57,5	47,3	-50,6%	-17,8%	-59,4%
C19: Οπτάνθρακας, διύλιση πετρελαίου	94,6	118,4	134,4	25,1%	13,5%	42,0%
C20: Χημικά	98,5	91,7	103,3	-6,9%	12,6%	4,8%
C21: Φαρμακευτικά	97,7	98,4	130,2	0,8%	32,3%	33,3%
C22: Καουτσούκ, πλαστικά	107,5	88,6	92,6	-17,6%	4,5%	-13,9%
C23: Μη μεταλλικά ορυκτά	116,6	55,7	62,8	-52,2%	12,7%	-46,1%
C24: Βασικά μέταλλα	89,3	101,8	141,1	14,0%	38,6%	57,9%
C25: Μεταλλικά, εκτός μηχανημάτων και εξοπλισμού	99,8	78,0	85,5	-21,9%	9,6%	-14,4%
C26: Η/Υ, ηλεκτρονικά, οπτικά	136,2	98,9	111,7	-27,4%	13,0%	-18,0%
C27: Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	104,2	63,5	73,2	-39,1%	15,2%	-29,8%
C28: Κατασκευή Μηχανήματα, είδη εξοπλισμού	126,6	84,4	103,0	-33,4%	22,0%	-18,7%
C29: Μηχανοκίνητα οχήματα	101,7	65,7	91,7	-35,4%	39,5%	-9,8%
C30: Εξοπλισμός μεταφορών	154,1	28,5	64,8	-81,5%	127,5%	-57,9%
C31: Έπιπλα	123,4	47,8	51,2	-61,3%	7,2%	-58,5%
C32: Λοιπά μεταποίησης	111,7	81,7	93,0	-26,8%	13,8%	-16,7%
C33: Επισκευή σε Μηχανήματα και εξοπλισμός	129,6	73,1	60,3	-43,6%	-17,6%	-53,5%
C: ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	105,3	88,4	97,2	-16,1%	9,9%	-7,7%

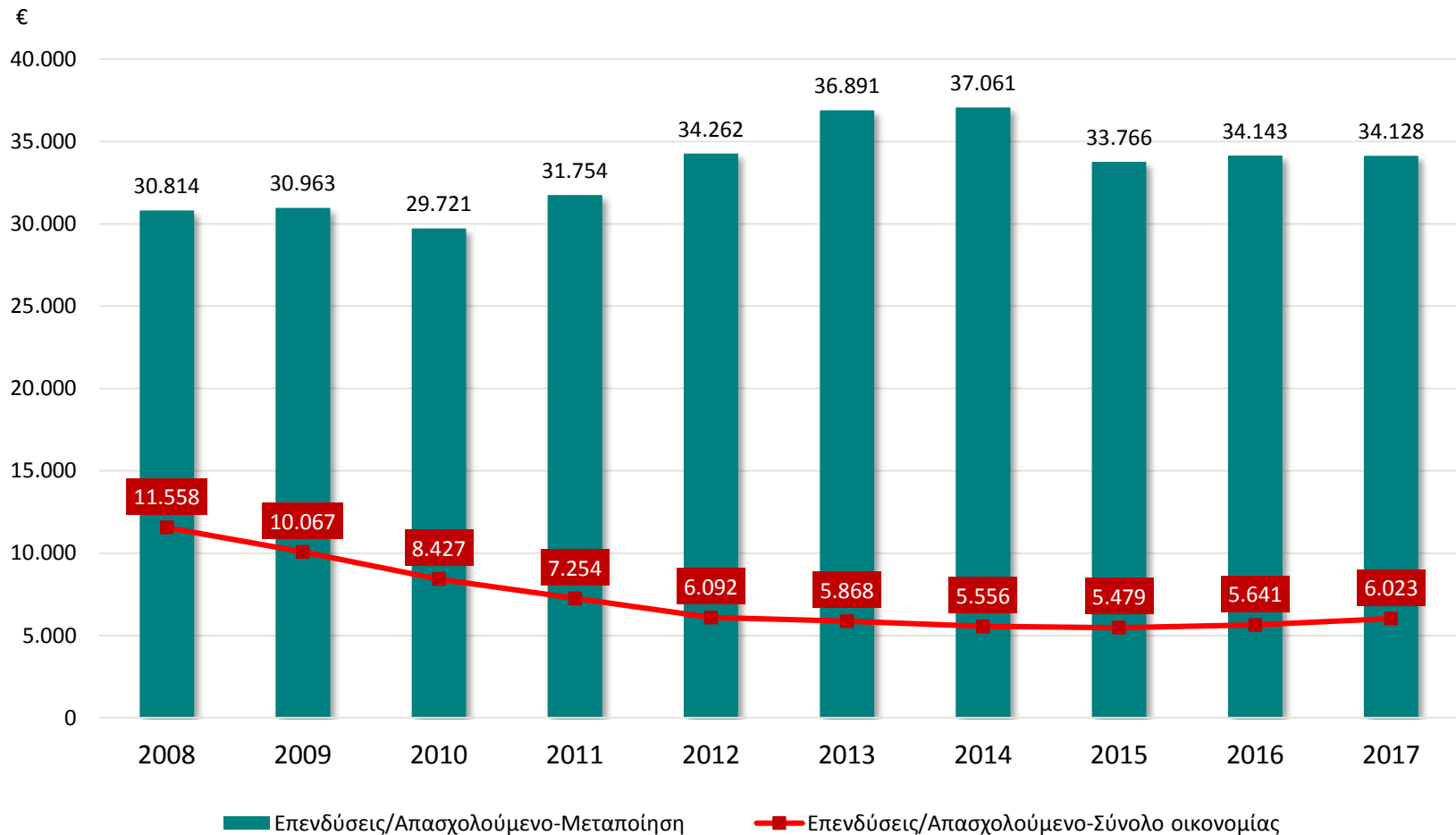
Επενδύσεις Μεταποίησης

Μείωση επενδύσεων στη Μεταποίηση την περίοδο 2008-2015 κατά 32,7%

Ανάκαμψη έκτοτε στα €12,3 δισεκ. το 2017 (+8,2% σε σχέση με το 2015)

Σταθερά υψηλές οι επενδύσεις ανά απασχολούμενο

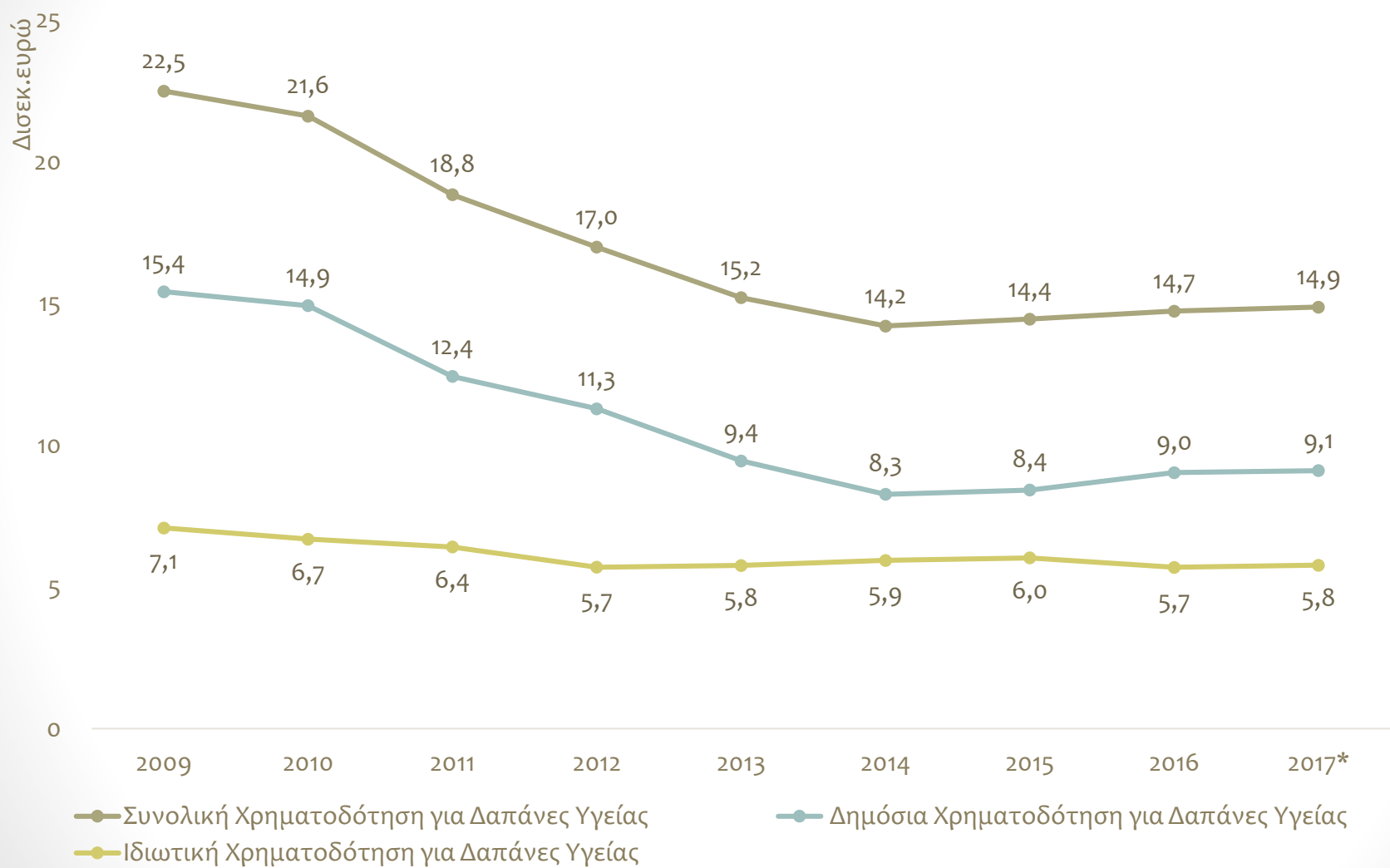

- Ο λόγος επενδύσεις ανά απασχολούμενο στη Μεταποίηση αυξάνει συνεχώς την περίοδο 2010-2014 (+24,7%). Πτώση το 2014 (-8,9%) και τη διετία 2016-2017 σταθεροποίηση στα €34,1 χιλ.
- Αντίθετα, περιορίζεται συνεχώς την περίοδο 2008-2015 στο σύνολο της οικονομίας (-52,6%), παρά τη μικρή άνοδό του τη διετία 2016-2017 (+6,8%)

Σε Τρόφιμα-Ποτά-Καπνός, Πλαστικά και Φαρμακευτικά μεγαλύτερη απασχόληση το 2017 έναντι του 2009

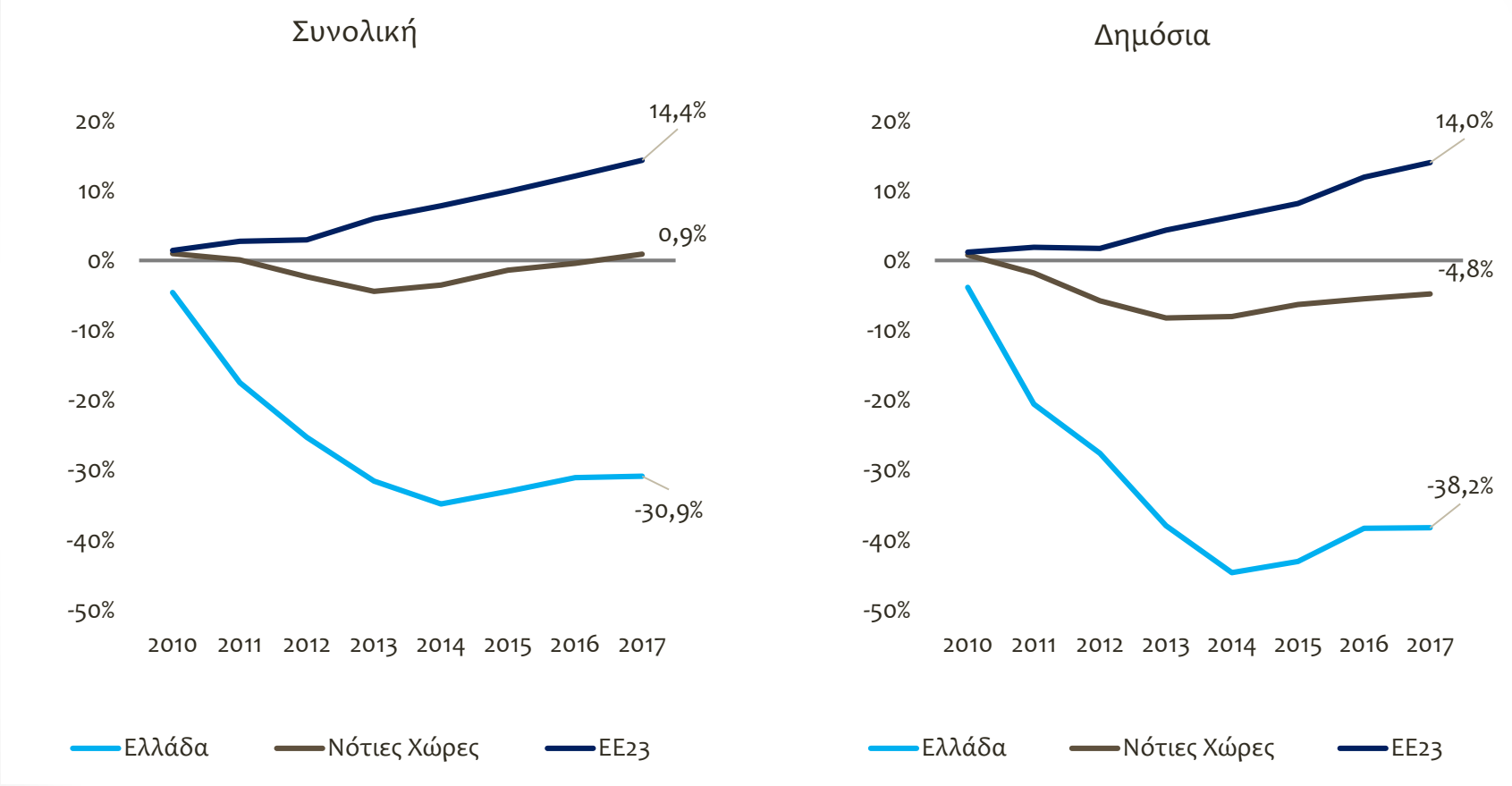
	2009	2014	2017	2009	2014	2017	% 2009-2014	% 2014-2017	% 2009-2017
B: Ορυχεία και Λατομεία	12,4	10,8	11,7	2,3%	3,3%	3,2%	-12,9%	8,3%	-15,6%
C10-C12: Τρόφιμα, ποτά, καπνός	130,8	115,9	136,9	24,6%	35,4%	37,1%	-11,4%	18,1%	-4,7%
C13-C15: Κλωστοϋφαντουργία, ένδυση, δέρμα	61,5	20,7	30,8	11,6%	6,3%	8,3%	-66,3%	-48,8%	-49,9%
C16: Ξύλο	28,6	11,5	9,6	5,4%	3,5%	2,6%	-59,8%	-16,5%	-66,4%
C17: Χαρτί	10,9	7,6	6,8	2,1%	2,3%	1,8%	-30,3%	-10,5%	-37,6%
C18: Εκτυπώσεις	30,6	14,7	14,5	5,8%	4,5%	3,9%	-52,0%	-1,4%	-52,6%
C19: Οπτάνθρακας, διύληση πετρελαίου	7,3	3,6	6,7	1,4%	1,1%	1,8%	-50,7%	86,1%	-8,2%
C20: Χημικά	13,5	8,6	9,2	2,5%	2,6%	2,5%	-36,3%	7,0%	-31,9%
C21: Φαρμακευτικά	14,3	13,3	14,4	2,7%	4,1%	3,9%	-7,0%	8,3%	-0,7%
C22: Καουτσούκ, πλαστικά	14,0	10,8	16,4	2,6%	3,3%	4,4%	-22,9%	51,9%	-17,1%
C23: Μη μεταλλικά ορυκτά	32,5	13,8	12,0	6,1%	4,2%	3,3%	-57,5%	-13,0%	-63,1%
C24: Βασικά μέταλλα	18,2	16,6	11,6	3,4%	5,1%	3,1%	-8,8%	-30,1%	-36,3%
C25: Μεταλλικά, εκτός μηχανημάτων και εξοπλισμού	51,3	30,6	35,8	9,7%	9,3%	9,7%	-40,4%	7,0%	-30,2%
C26: Η/Υ, ηλεκτρονικά, οπτικά	4,8	1,6	3,8	0,9%	0,5%	1,0%	-66,7%	137,5%	-20,8%
C27: Κατασκευή ηλεκτρολογικού εξοπλισμού	11,4	5,7	8,7	2,1%	1,7%	2,4%	-50,0%	52,6%	-23,7%
C28: Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	11,5	6,6	5,5	2,2%	2,0%	1,5%	-42,6%	-16,7%	-52,2%
C29: Μηχανοκίνητα οχήματα	2,7	1,4		0,5%	0,4%		-48,1%		
C30: Εξοπλισμός μεταφορών	10,7	3,7	5,1	2,0%	1,1%	1,4%	-65,4%	37,8%	-52,3%
C31-C32: Έπιπλα και λοιπά μεταποίησης	52,3	20,7	22,5	9,8%	6,3%	6,1%	-60,4%	8,7%	-57,0%
C33: Επισκευή, εγκατάσταση σε μηχανήματα και εξοπλισμός	12,0	9,2	7,0	2,3%	2,8%	1,9%	-23,3%	-23,9%	-41,7%
	531,3	327,4	369,0	100,0%	100,0%	100,0%	-38,4%	12,7%	-30,5%

Συνολική, δημόσια και ιδιωτική, χρηματοδότηση για δαπάνες υγείας (δισεκ. €)

Πηγή: Σύστημα Λογαριασμών Υγείας (ΣΛΥ) 2016, ΕΛ .ΣΤΑΤ ., 2018, OECD Health Statistics, 2018 επεξεργασία στοιχείων IOBE . * Για το 2017 είναι εκτίμηση

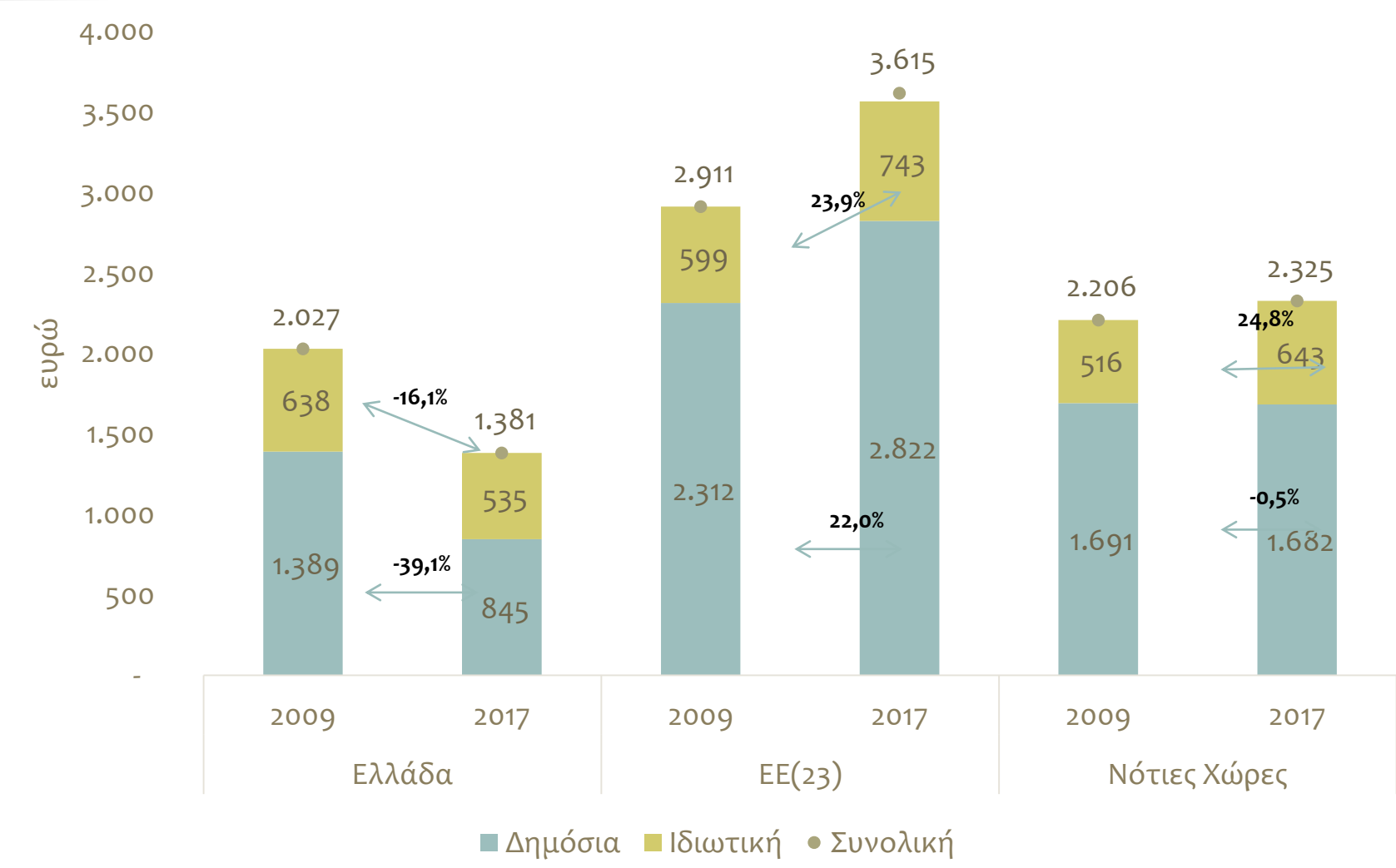
Δείκτης σωρευτικής μεταβολής στη χρηματοδότηση για δαπάνες υγείας (%) Ελλάδα-ΕΕ27-Νότιες Χώρες

ΠΗΓΗ: Σύστημα Λογαριασμών Υγείας (ΣΛΥ) 2016, OECD Health Statistics, 2018, επεξεργασία στοιχείων IOBE . Νότιες Χώρες (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία) .

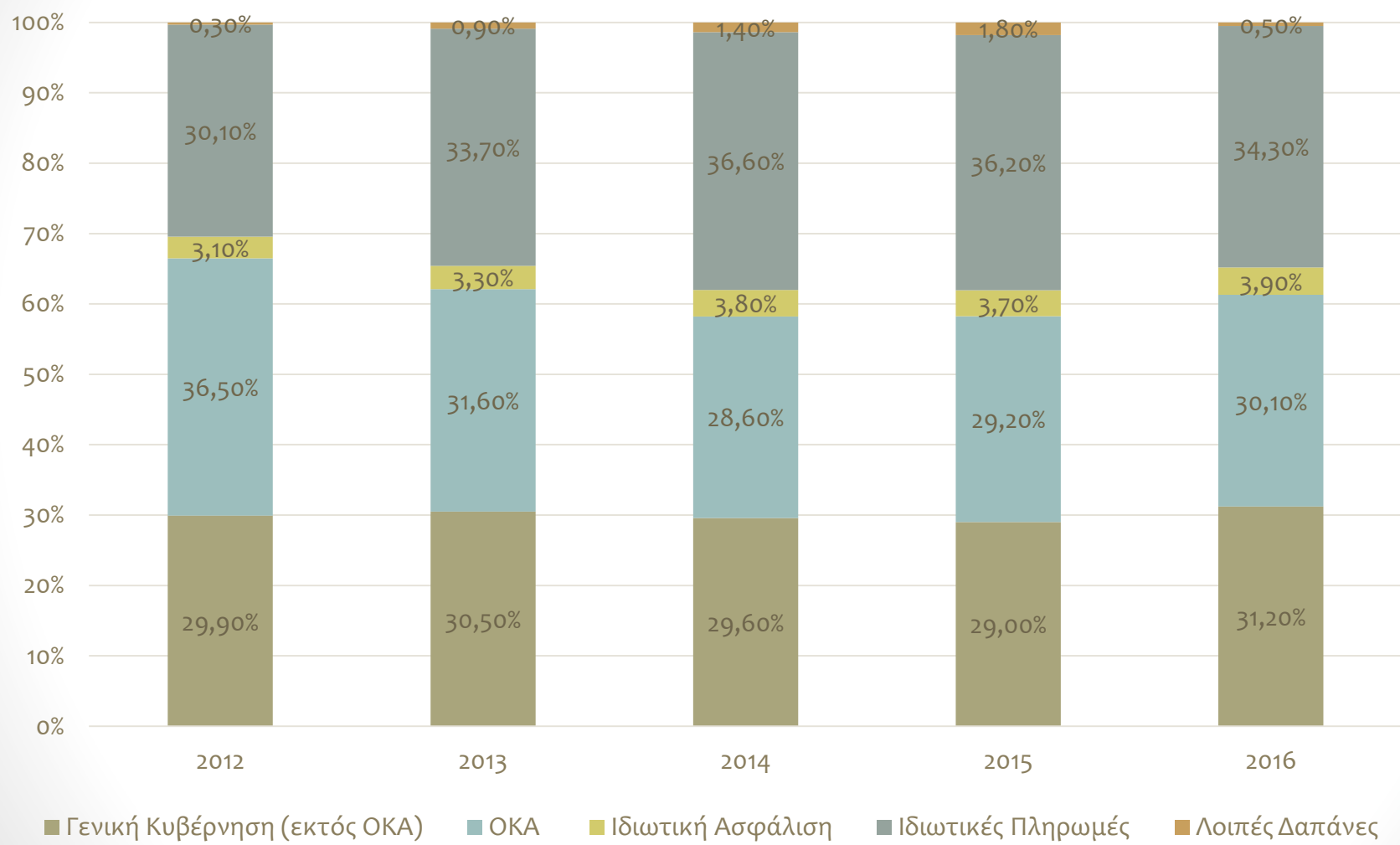
Συνολική κατά κεφαλή δαπάνη υγείας

Ελλάδα-ΕΕ23-Νότιες Χώρες

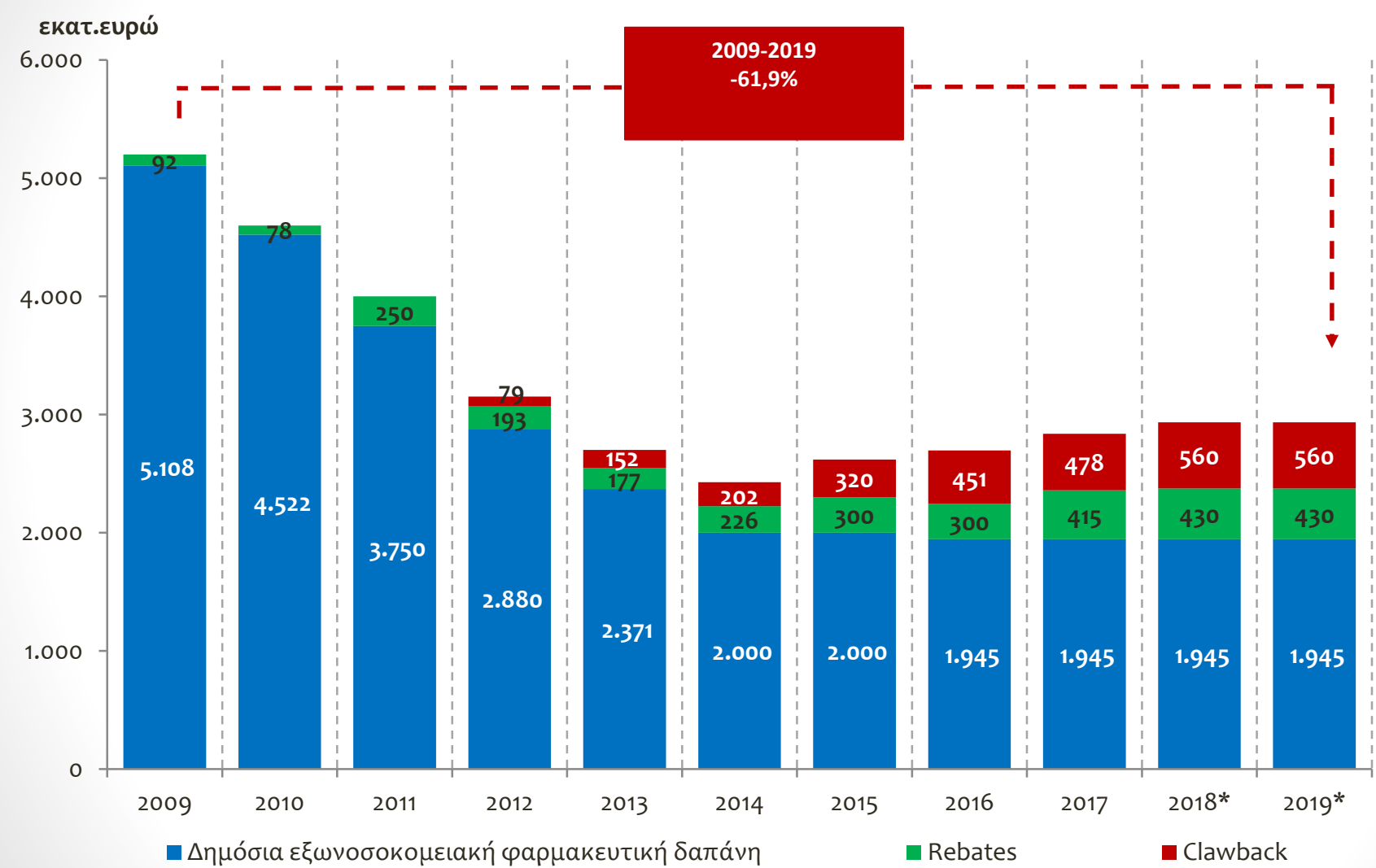
Πηγή: OECD Health Statistics, 2018, επεξεργασία στοιχείων IOBE . Νότιες Χώρες (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία), Η ΕΕ αναφέρεται στο μέσο όρο 23 χωρών της ΕΕ, λόγω μη διαθεσιμότητας στοιχείων για τις υπόλοιπες

Ποσοστιαία συμμετοχή φορέα στη χρηματοδότηση δαπανών υγείας 2012-2016 (%)

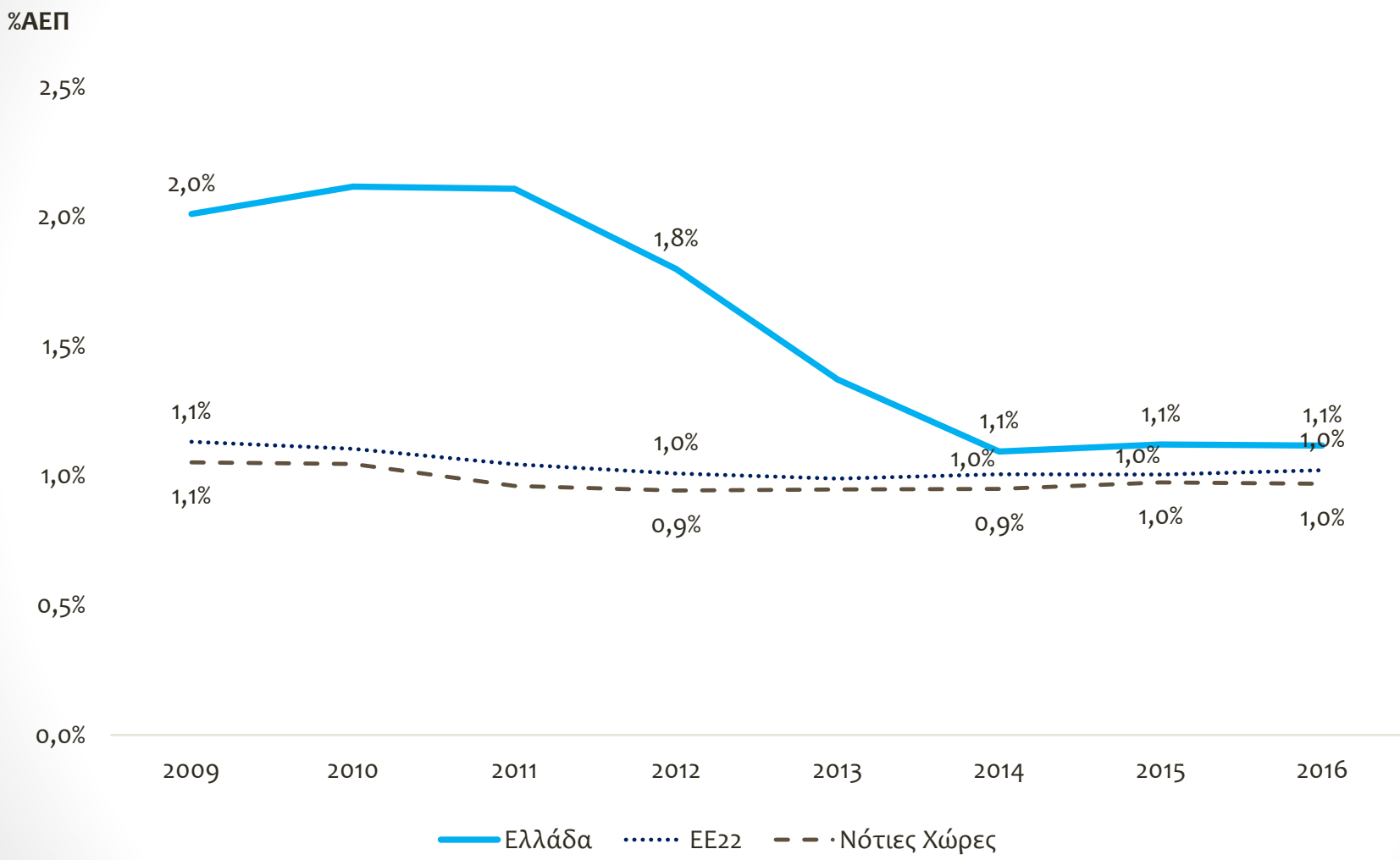
Πηγή: ΕΛ .ΣΤΑΤ ., 2018, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ . Οι Έρευνες Οικογενειακών Προϋπολογισμών (ΕΟΠ), οι οποίες διεξάγονται σε ετήσια βάση από την ΕΛ .ΣΤΑΤ ., παρέχουν πληροφόρηση για τη σύνθεση των συνολικών δαπανών των νοικοκυριών, ανάλογα με διάφορα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά του κάθε νοικοκυριού

Δημόσια Εξωνοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη (εξαιρ. συμμετοχής ασθενών)

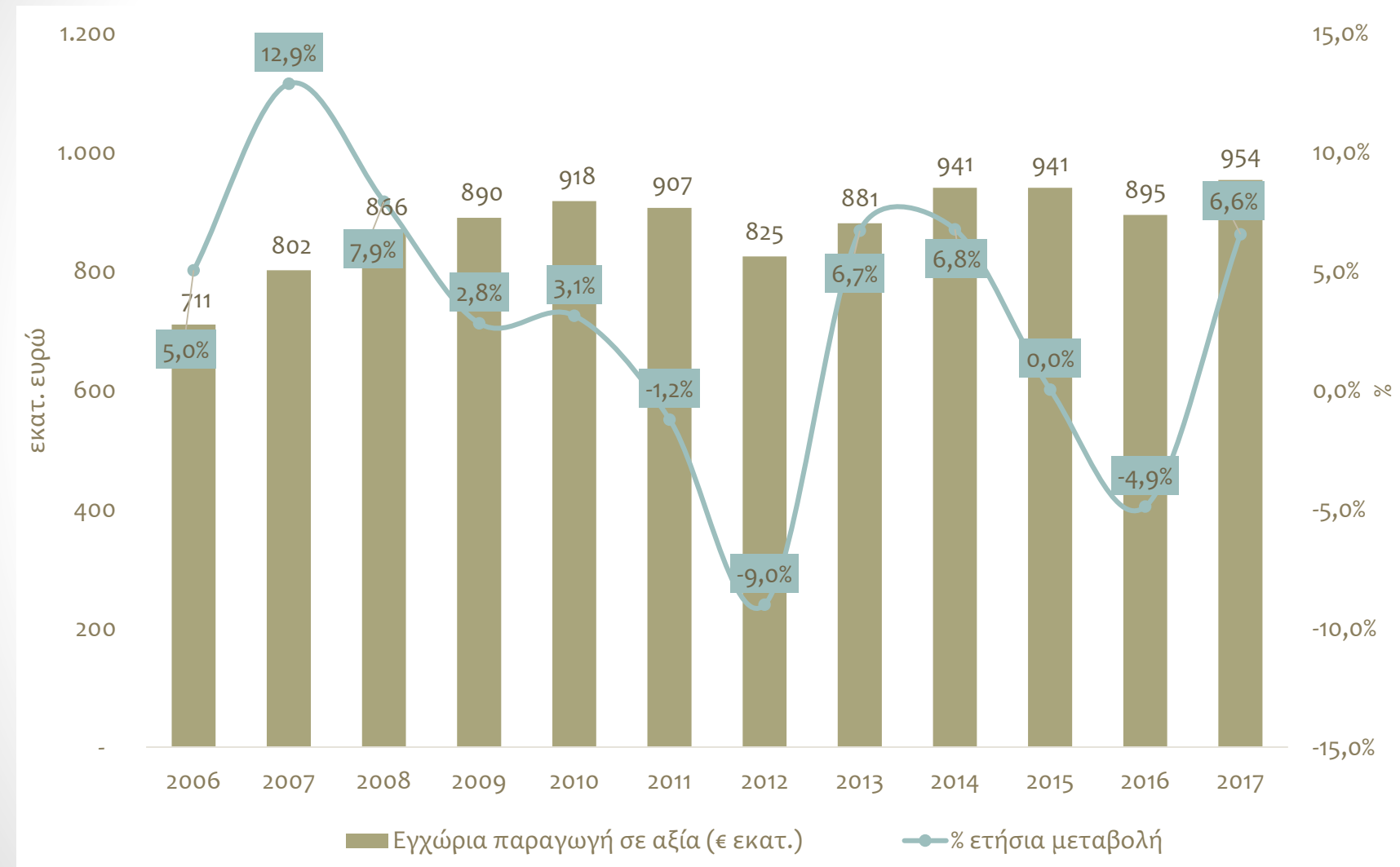
ΠΗΓΗ: ΕΟΠΥΥ 2012-2018 Εκθέσεις Προϋπολογισμών 2014-2016, ΦΕΚ 681 (08/03/2012), ΦΕΚ 3035 (15/11/2012), ΦΕΚ 2045 (22/08/2013), ΦΕΚ 2243 (18/08/2014), ΦΕΚ 1803 (20/08/2015), Ν. ΥΠ'ΑΡΙ Θ. 4354 (Α') ΦΕΚ 176 (26/12/2015), ΦΕΚ 2758 (18/12/2015), ΦΕΚ 241 (23.12.2016), ΦΕΚ 74 (19.05/2017), ΦΕΚ 2254 (30/06/2017), Ν. ΥΠ'ΑΡΙ Θ. 4486 (Α') ΦΕΚ 115 (07/08/2017) επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ-ΣΦΕΕ.

Δημόσια δαπάνη για φαρμακευτικά και άλλα υγειονομικά αναλώσιμα (% ΑΕΠ) Ελλάδα-ΕΕ22-Νότιες Χώρες

ΠΗΓΗ: OECD Health Statistics 2018, Eurostat 2018, επεξεργασία στοιχείων IOBE. Νότιες Χώρες (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία), Ευρωπαϊκή Ένωση-22 (μη διαθέσιμα στοιχεία για Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Ρουμανία, Μάλτα, Ην. Βασίλειο)

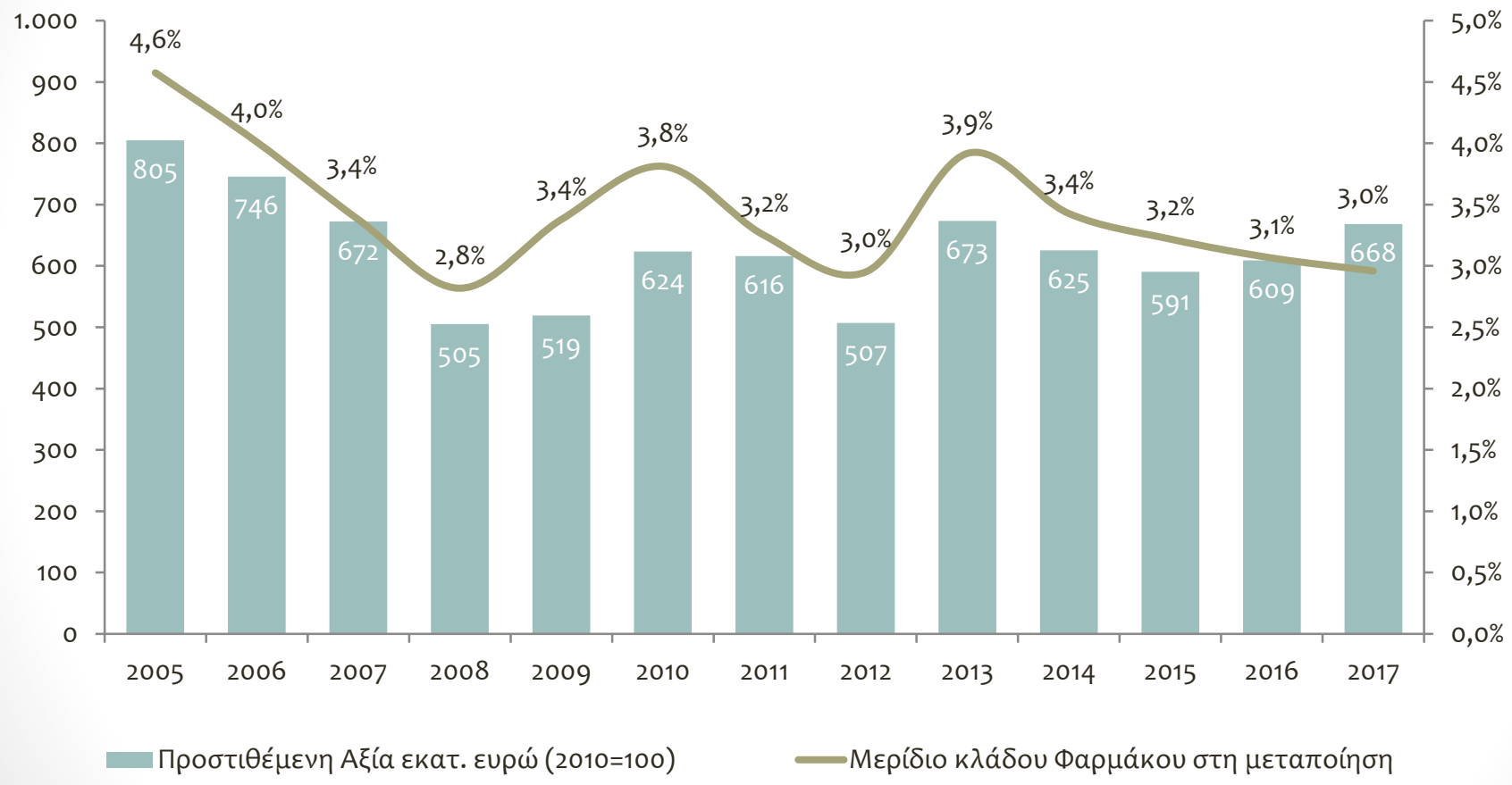
Παραγωγή φαρμάκου (σε εκατ. €) - Ελλάδα

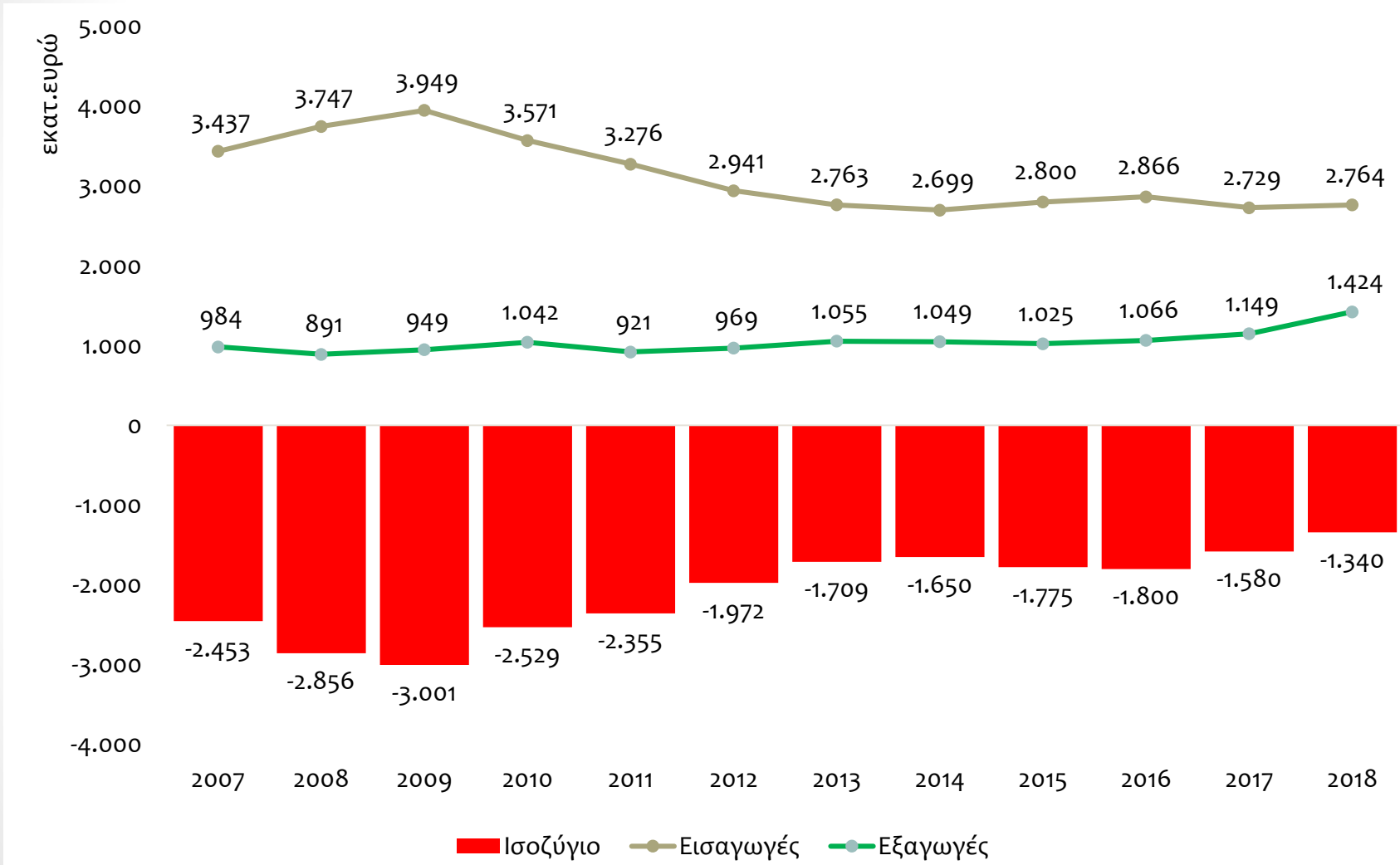
Προστιθέμενη αξία εγχώριας παραγωγής φαρμάκου και μερίδιο στη μεταποίηση (%)

εκατ.ευρώ (2010=100)

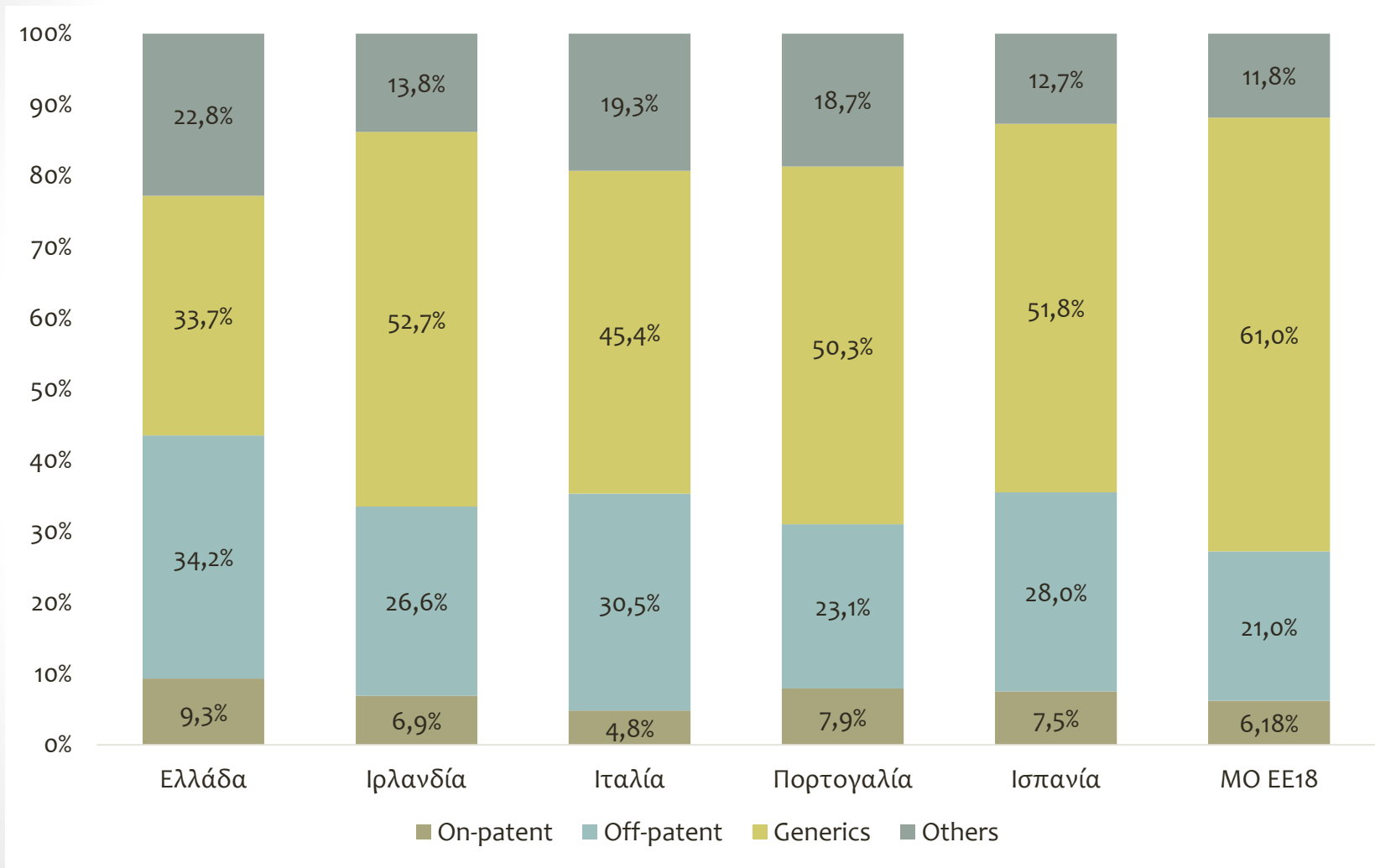
%

Εξέλιξη εμπορικού ισοζυγίου φαρμάκων (εκατ. €)

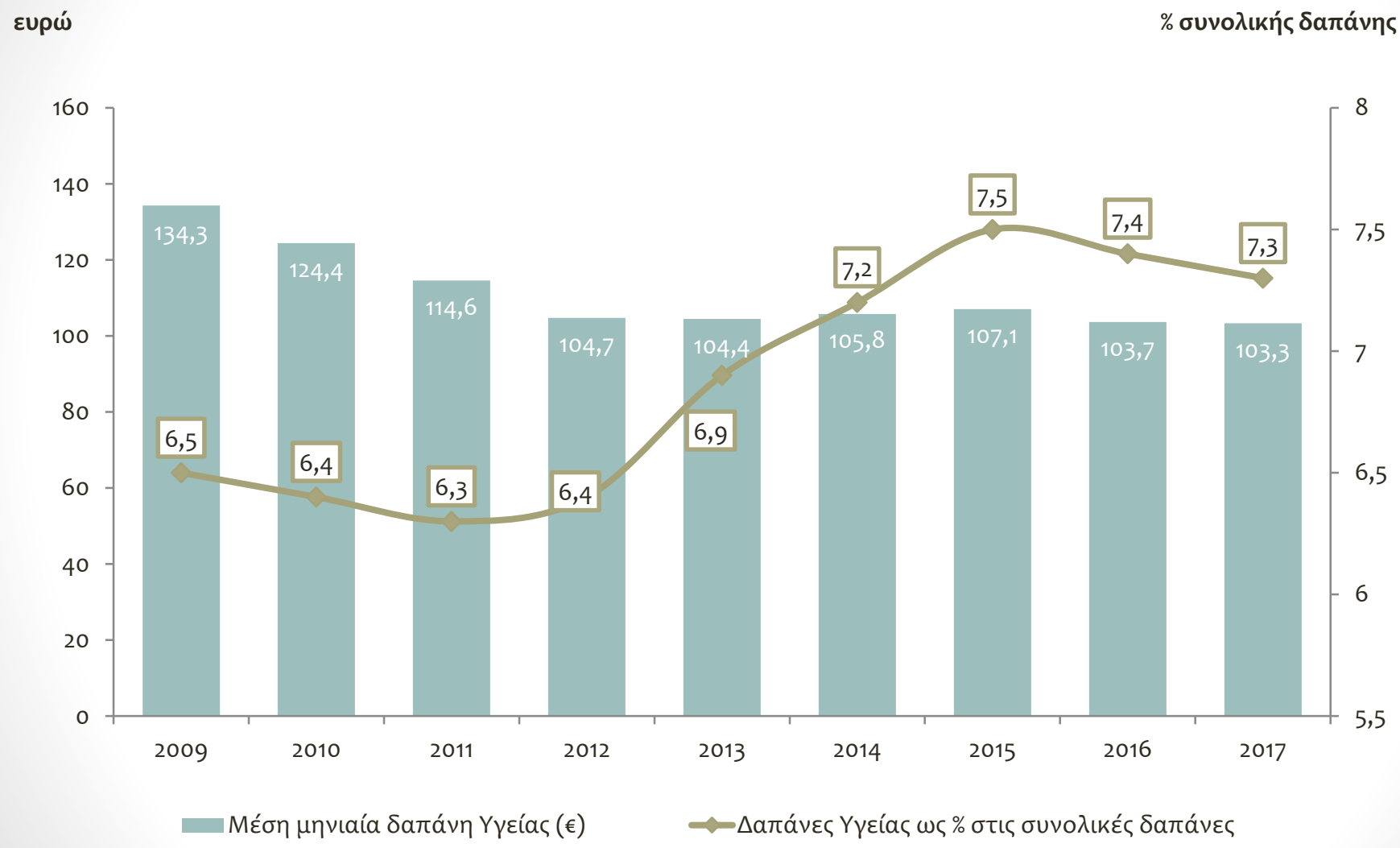

Ποσοστό διείσδυσης φαρμάκων με βάση το καθεστώς προστασίας ΕΕ18, 2018 (σε όγκο)

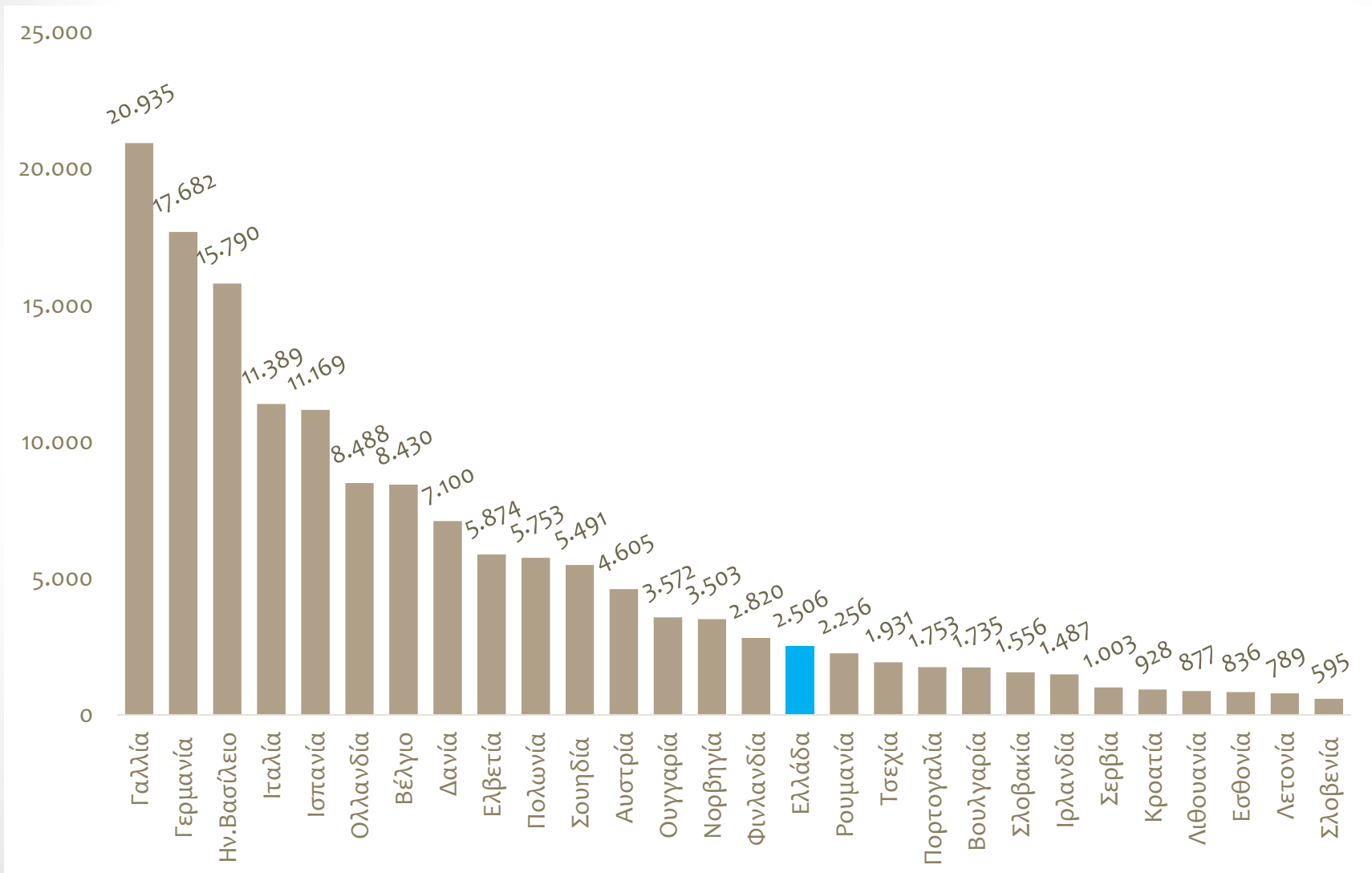
ΠΗΓΗ: IQVIA, 08/2018, *Σημ: Συμπεριλαμβάνονται μόνο στοιχεία λιανικών πωλήσεων για όλες τις χώρες **Ο μέσος όρος ΕΕ αποτελείται από τα διαθέσιμα στοιχεία 18 χωρών: Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Πορτογαλία, Ισπανία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ολλανδία, Ην Βασίλειο, Φινλανδία, Νορβηγία, Σουηδία, Αυστρία, Τσεχία, Ουγγαρία Πολωνία και Σλοβακία

Εξέλιξη - Σύνθεση μηνιαίων δαπανών υγείας νοικοκυριών

Πηγή: ΕΛ .ΣΤΑΤ ., 2018, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ . Οι Έρευνες Οικογενειακών Προϋπολογισμών (ΕΟΠ), οι οποίες διεξάγονται σε ετήσια βάση από την ΕΛ .ΣΤΑΤ ., παρέχουν πληροφόρηση για τη σύνθεση των συνολικών δαπανών των νοικοκυριών, ανάλογα με διάφορα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά του κάθε νοικοκυριού

Αριθμός κλινικών μελετών (ανεξάρτητα φάσης ή σταδίου, 2018)

ΠΗΓΗ: Clinical trials gov, 2018

Αντίκτυπος κλινικών δοκιμών

- Κάθε νέα κλινική δοκιμή οδηγεί σε συνολική αύξηση του Ελληνικού ΑΕΠ κατά €580.000, δημιουργία 13 νέων θέσεων εργασίας (ισοδύναμες θέσεις πλήρους απασχόλησης) και αύξηση των εσόδων του Δημοσίου κατά €105.000
- Κάθε €1 εκατ. επενδύσεων σε νέες κλινικές δοκιμές οδηγεί σε συνολική αύξηση του Ελληνικού ΑΕΠ κατά €1,96 εκατ., δημιουργία 44 νέων θέσεων εργασίας και αύξηση των εσόδων του Δημοσίου κατά €356.000

Αντίκτυπος επενδύσεων σε Έρευνα και Ανάπτυξη

- Κάθε €1 εκατ. επενδύσεων σε E&A νέων προϊόντων οδηγεί σε αύξηση του Ελληνικού ΑΕΠ κατά €1,7 εκατ., δημιουργία 32 νέων θέσεων εργασίας και αύξηση εσόδων του Δημοσίου κατά €320.000
- Αν οι επενδύσεις του φαρμακευτικού κλάδου σε E&A αυξηθούν στο 10% του κύκλου εργασιών του κλάδου θα προκύψει συνολική αύξηση του Ελληνικού ΑΕΠ κατά €132 εκατ., δημιουργία 2.540 νέων θέσεων εργασίας και αύξηση εσόδων του Δημοσίου κατά €25 εκατ.